

**Aktualizacja
Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych
w Gminie Sadkowice
na lata 2009-2015**

Gmina Sadkowice, Październik 2008

SPIS TREŚCI

1. Cel i proces tworzenia Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	4
1.1. Przesłanki i podstawy prawne opracowania Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	4
1.2. Ramy czasowe oraz podstawowe etapy tworzenia Aktualizacji SRPS	4
2. Charakterystyka Gminy Sadkowie.....	7
2.1. Rys historyczny	7
2.2. Położenie geograficzne.....	8
2.3. Demografia	9
2.3.1. <i>Migracje Ludności</i>	12
2.3.2. <i>Struktura wiekowa mieszkańców Gminy</i>	13
2.3.3. <i>Poziom wykształcenia</i>	14
2.4. Aktywność gospodarcza	15
2.5. Trendy gospodarczo-społeczne	16
2.6. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy	18
2.7. System pomocy społecznej w Gminie	23
2.7.1. <i>Instytucje zajmujące się pomocą społeczną</i>	23
2.7.2. <i>Formy i odbiorcy wsparcia</i>	23
2.8. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja..	27
2.8.1. <i>Gospodarka mieszkaniowa</i>	27
2.8.2. <i>System Opieki Zdrowotnej</i>	28
2.8.3. <i>Edukacja i opieka nad dzieckiem</i>	29
2.8.4. <i>System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi</i> ...	31
2.8.5. <i>Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne</i>	32
2.8.6. <i>Rynek pracy i zatrudnienie</i>	32
2.9. Analiza problemów społecznych w Gminie Sadkowie, przeprowadzona na podstawie badań ankietowych oraz zidentyfikowanych podczas warsztatów	33
2.9.1. <i>Hierarchia problemów społecznych</i>	41
2.10. Kapitał Społeczny Gminy	42

2.11. Inwentaryzacja mocnych i słabych stron Gminy w sferze społecznej	43
2.12. Określenie poziomu integracji społecznej oraz pożądanego stanu w tym zakresie	44
3. Kierunki rozwoju Gminy Sadkowice.....	45
3.1. Wizja	45
3.2. Powiązania pomiędzy założeniami rozwoju gminy a koncepcją rozwoju społecznego Województwa Łódzkiego	45
3.3. Określenie celów strategicznych i celów operacyjnych poszczególnych problemów społecznych	47
4. System realizacji Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.....	50
5. Propozycje projektów realizujących cele zawarte w Strategii	56
5.1. Hierarchia celów rozwoju.....	60
6. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.....	60
6.1. Zarządzanie realizacją Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.....	60
6.2. Monitoring realizacji Aktualizacji SRPS.....	62
6.3. Ewaluacja wdrażania Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice	63
6.4. Proces aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice	64
6.5. Sposób informowania społeczeństwa o realizacji Aktualizacji Strategii.....	65

1. CEL I PROCES TWORZENIA AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SADKOWICE.

1.1. Przesłanki i podstawy prawne opracowania Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Opracowanie Strategii jest wymogiem *Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 115 poz. 728)*, a konkretnie jej art. 17, który w ust. 1 pkt 1 stanowi, że: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Realizacja założeń Strategii ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, wspierać rodziny, aktywizować i integrować społeczeństwo.

1.2. Ramy czasowe oraz podstawowe etapy tworzenia Aktualizacji SRPS.

Prace nad Strategią, a właściwie nad jej aktualizacją, rozpoczęły się w czerwcu 2008r. pierwszym spotkaniem informacyjnym na temat istoty Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich. Założenia tego Programu wymusiły zweryfikowanie dotychczas obowiązującego dokumentu, uchwalonego w 2006 r. SRPS z 2006r. była opracowana przez pracowników GOPS. Zabrakło przy jej tworzeniu czynnika społecznego. Partycypacja społeczna przy tworzeniu takiego dokumentu jest niezbędna, ponieważ tylko wówczas odzwierciedla on rzeczywiste problemy i potrzeby danej społeczności. Jeśli ludzie wyrażą swoje potrzeby, oczekiwania, problemy, to tym samym podpowiedzą również, w jaki sposób można je rozwiązać. Dlatego pierwszym etapem było przeprowadzenie ankiety wśród mieszkańców Gminy, na podstawie której można było zdefiniować problemy społeczne na terenie naszej Gminy. Był to materiał wyjściowy dla dalszych prac warsztatowych nad Strategią.

Prace warsztatowe nad Strategią trwały od sierpnia do września 2008 r. Były to trzy spotkania, które poprowadziła Moderator Monika Hibner.

Na pierwszym spotkaniu roboczym – Warsztat A i B – Zespół Warsztatowy oraz przedstawiciele społeczności lokalnej zidentyfikowali potrzeby społeczne występujące na terenie naszej Gminy oraz realne możliwości zaspokajania tych potrzeb. Zdefiniowano również najważniejsze problemy społeczne, ich przyczyny oraz skutki, określono stopień integracji społecznej – warunki, które jej sprzyjają oraz czynniki utrudniające integrację.

Jako potrzeby społeczne wymieniono: potrzebę integracji społecznej poprzez aktywne spędzanie czasu, imprezy plenerowe, rodzinne oraz samoorganizację mieszkańców, potrzebę zagospodarowania wolnego czasu dzieci, młodzieży, a także dorosłych, potrzebę organizacji lub tworzenia miejsc spotkań dla mieszkańców. A jakich usług społecznych brakuje w naszej Gminie? Przede wszystkim specjalistycznych usług medycznych oraz opiekuńczych, oferty szkoleniowej dla dorosłych, zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży. Integracji społecznej mieszkańców sprzyjają: wspólne zainteresowania, wspólne cele, imprezy sportowe i kulturalne organizowane na terenie naszej Gminy. Natomiast przeszkadzają jej: zazdrość, obojętność (brak zaangażowania), brak czasu, brak pieniędzy oraz przepisy.

Uczestnicy warsztatu podkreślili również potencjał naszej Gminy oraz to, co ją wyróżnia na tle innych: olbrzymi dąb w Bujalach, piękne położenie geograficzne (centrum Polski), brak zakładów przemysłowych, rezerwat przyrody w Trębaczewie, pałac w Kaleniu, dworki w Bujalach, Jajkowicach, Paprotni, Zabłociu i Sadkowicach, zabytkowe kościoły w Lewinie, Sadkowicach i Lubani, tereny sadownicze.

Podczas drugiego spotkania – Warsztatu C – wypracowano założenia do Strategii, polegające na ocenie problemów i potrzeb społecznych stanowiących podstawę dla określenia celów głównych i szczegółowych Strategii oraz przyszłych działań, które realizowałyby wypracowane kierunki rozwoju Gminy.

Trzecie spotkanie – Warsztat D – poświęcony był wypracowaniu konkretnych propozycji projektowych, które realizowałyby cele i wskazane w Strategii kierunki rozwoju społecznego Gminy oraz modelu wdrażania i zarządzania Strategią.

Cele wypracowane podczas tworzenia tej Strategii realizowane będą małymi krokami do 2015 roku. W tym ostatnim roku grupa osób pracująca nad dokumentem strategicznym oraz przedstawiciele społeczności lokalnej spotkają się i podsumują, w jakim stopniu zostały zrealizowane założone cele, czy zostały zaspokojone oczekiwania społeczne wyrażone przez mieszkańców w ankietach oraz podczas warsztatów, czy Gmina Sadkowice w 2015 roku odpowiada naszej wizji z 2008 roku.

W pracach nad Strategią wzięli udział mieszkańcy Gminy, którzy wypełnili ankiety i zwrócili je osobiście lub poprzez sołtysów. Natomiast bezpośrednio nad treścią i formą dokumentu pracowały dwa zespoły powołane Zarządzeniem Nr 58/08 Wójta Gminy Sadkowice z dnia 17 lipca 2008r. Zespół Roboczy (zadaniowy) w składzie: Katarzyna Ciołak – Sekretarz Gminy, Ireneusz Wojtczak – Skarbnik Gminy, Piotr Staszewski – p.o. Kierownika GOPS w Sadkowicach, Tomasz Żaczkiewicz – podinspektor ds. informatyki w Urzędzie Gminy w Sadkowicach, Wanda Więckowska – inspektor ds. oświaty, kultury, sportu i zdrowia oraz Zespół Warsztatowy ds. Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice w składzie: Katarzyna Ciołak – Sekretarz Gminy, Piotr Staszewski – p.o. Kierownika GOPS, Anna Czerwińska – przedstawicielka Rady Rodziców Zespołu Szkół w Sadkowicach, Barbara Wodnicka – przedstawicielka Rady Rodziców Zespołu Szkół w Sadkowicach, Ksiądz Sylwester Bernat – Wikary w parafii Lubania, Regina Redlisiak – Sołtys Sadkowic, Maria Charązka – Dyrektor Zespołu Szkół w Lubani, Beata Rogala – Prezes Stowarzyszenia Kulturalno – Oświatowego w Sadkowicach, Teresa Wielgus – Zastępca Dyrektora Zespołu Szkół w Sadkowicach, Katarzyna Żaczkiewicz – mieszkanka wsi Paprotnia, Wiesława Janiak – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Trębaczewie, Anna Marczak – Sołtys Bujał, Waldemar Olborski – Związek Sadowników RP Oddział w Sadkowicach, Radny Gminy Sadkowice, Tomasz Wachowicz – Skarbnik Zarządu Głównego OSP w Sadkowicach, Ilona Czerwińska – przedstawicielka Rady Rodziców Szkoły Podstawowej w Kłopotczynie, Elżbieta Żaczkiewicz – mieszkanka wsi Bujały, Grzegorz Grzelak – Prezes OSP w Sadkowicach, Radny Gminy Sadkowice, Andrzej Kacprzyk – Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe w Sadkowicach, Dariusz Malinowski – Prezes Stowarzyszenia GLKS Sadkowice, Mateusz Rochmiński – Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia GLKS Sadkowice oraz Krzysztof Szczepański – Radny Gminy Sadkowice, Leszek Jankowski – Wójt Gminy Sadkowice, Emilia Albrecht – pracownik socjalny, Emilia Grochal – stażystka w Urzędzie Gminy w Sadkowicach. A nad wszystkim czuwali: Monika Hibner – prowadząca zajęcia warsztatowe i Robert Lisowski – Konsultant Regionalny Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY SADKOWICE

2.1. Rys historyczny

Sadkowice są wsią kościelną. Miejscowość jest gniazdem rodów Sadkowskich, herbu Rola, którzy od XVII wieku piastowali drobne urzędy na ziemi rawskiej. Ród ten jest prawdopodobnie fundatorem pierwszego kościoła drewnianego pod wezwaniem Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników z 1428 roku. Położenie Sadkowic na skrzyżowaniu dróg traktowych spowodowało, że przez wieś przechodziły kilkakrotnie obce wojska, co wpływało na znaczne zubożenie okolicy po każdym przemarszu. Na przełomie XVII i XVIII w. wieś Sadkowice przechodzi w ręce Załuskich herbu Junosza, w roku 1792 dobra te kupuje Franciszek Leszczyński herbu Belina. Jego córka Julianna w posagu wnosi dobra sadkowskie rodzinie Zawiszów herbu Przerowa, którzy pozostają właścicielami do 1888 roku. Ród ten funduje obecnie istniejący w Sadkowicach kościół. W roku 1827 Sadkowice miały 30 domów i 310 mieszkańców, a w roku 1889 - 45 domów i 335 mieszkańców. W roku 1854 wzmiankowana jest w Sadkowicach szkoła elementarna. Ostatnimi właścicielami okolic są Radzikowscy.

Miejscowość Sadkowice jest wsią gminną. Znajdują się tu obiekty użyteczności publicznej tj. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do infrastruktury społecznej gminy należą ponadto:

- Szkoły Podstawowe w Sadkowicach, Lubani, Kłopotczynie, Trębaczewie,
- Gimnazja w Sadkowicach i w Lubani,
- Przedszkole w Sadkowicach i Trębaczewie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kaleniu,
- Lecznice weterynaryjne w Sadkowicach i Lubani,
- Bank Spółdzielczy Ziemi Łowickiej oddział w Sadkowicach,
- Urzędy Pocztove w Sadkowicach i w Lubani,
- Biblioteka Publiczna w Sadkowicach z filią w Lubani,
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w: Sadkowicach, Lubani, Kaleniu, Żelaznej, Kłopotczynie, Olszowej Woli, Trębaczewie, Lewinie i Lutoborach,
- 3 Parafie Rzymsko-Katolickie w: Sadkowicach, Lubani i Lewinie.

Drugim obok Sadkowic centrum życia społecznego na terenie Gminy jest Lubania, która do czasu reformy administracyjnej w 1973 r. stanowiła siedzibę Gminy Lubania.

2.2. Położenie geograficzne.

Obszar Gminy Sadkowice położony jest na wschodnim krańcu województwa łódzkiego, na terenie powiatu rawskiego. Graniczy z gminami powiatu rawskiego: miastem i gminą Biała Rawska, gminą Regnów, gminą Cielądz oraz z gminami powiatu grójeckiego (województwo mazowieckie): miastem i gminą Mogielnica, miastem i gminą Nowe Miasto nad Pilicą oraz gminą Błędów.

Gmina Sadkowice na tle powiatu

Gmina Sadkowice położona jest około 20 km od Rawy Mazowieckiej, siedziby powiatu rawskiego. Gmina zajmuje obszar 12 108 ha, a zamieszkała jest przez 5 938 mieszkańców skupionych w 34 wsiach, które tworzą 30 sołectw.

Gmina należy do tzw. zagłębia sadowniczego rejonu grójeckiego, co decyduje o jej rolniczym charakterze. Powierzchnia rolnicza wynosi 10 540 ha. W wielohektarowych gospodarstwach sadowniczo-warzywnych hoduje się głównie jabłonie i wiśnie oraz uprawia ogórki. Powierzchnia uprawy drzew i krzewów owocowych wynosi 5.321,86 ha, w tym najczęściej zajmuje uprawa jabłoni – 3.666 ha, wiśni – 846 ha oraz grusz - 234, 71 ha. Dalsze miejsca zajmuje uprawa śliwek, truskawek, porzeczek i czereśni. Warzywa uprawia się na powierzchni 148 ha, z czego ponad 100 ha objęte jest uprawą ogórków. Duże znaczenie ma również uprawa kapusty (ok. 10% powierzchni uprawy warzyw). Środowisko stanowi znakomite zaplecze dla rozwoju przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Grunty orne w naszej gminie zajmują 3.906 ha, w tym pod zasiewami łącznie jest 3.756 ha. Najwięcej sieje się żyta (989 ha), mieszanek zbożowych (556 ha) i owsa (381 ha). Następne w kolejności są: pszenżyto, pszenica i owies. Ziemiaki uprawia się na powierzchni 686 ha.

Znacząca też jest hodowla trzody chlewnej i bydła.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 7 ha. Jednakże 53, 92% gospodarstw rolnych posiada powierzchnię mniejszą od średniej.

Teren Gminy jest nawadniany przez rzekę Rylkę (dopływ Rawki, płynący wzdłuż zachodniej granicy Gminy), rzekę Rokitną (ze źródłami w rejonie Nowych Sadkowic) oraz rzekę Lubiankę (ze źródłami w Jajkowicach i dopływem płynącym z Trębaczewa i Lubani). Pozostałe rzeki przebiegające przez teren Gminy to dopływy w/w rzek. Kierunek spływu przechodzi z północy na południe. Wzdłuż zachodniego skraju Gminy przebiega wododział rzeki Bzury i Pilicy (w obrębie wzniesień na linii Nowe Szwejki-Kolonia Turobowice-Lewin). Pola uprawne i łąki odwadniane są poprzez sieć rowów melioracyjnych. Na użytkach zielonych przyległych do rzeki Lubianki zakładane są sztuczne zbiorniki wodne.

2.3. Demografia

W układzie osadniczym Gminy miejscowość Sadkowice pełni rolę lokalnego ośrodka rozwoju funkcji obsługi ludności i rolnictwa.

**Liczbę ludności w latach 2003-2007 przedstawia poniższe zestawienie
(uwzględniające kryterium stałego miejsca zameldowania)**

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	5 903	5 894	5 852	5 804	5 755
Mężczyźni	3 039	3 023	3 003	2 989	2 967
Kobiety	2 864	2 871	2 849	2 815	2 788
Ludność na 1 km ²	48	48	47	47	47
Kobiety na 100 mężczyzn	93	95	94	94	94

Źródło: Bank Danych Regionalnych

**Liczba mieszkańców Gminy Sadkowice z podziałem na poszczególne miejscowości
na dzień 31 marca 2008 r.**

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców ogółem	W tym liczba dzieci urodzonych w 1990 r. i później	Procentowy udział liczby dzieci w ogólnej liczbie mieszkańców
1.	Broniew	59	11	18,60%
2.	Bujały	224	63	28,13%
3.	Celinów	84	18	21,40%
4.	Gacpary	65	17	26,00%
5.	Gogolin	78	13	17,00%
6.	Jajkowice	249	58	23,30%
7.	Kaleń	411	105	25,50%
8.	Kłopoczyn	258	46	17,80%
9.	Lewin	155	40	25,80%
10.	Lipna	107	14	13,00%
11.	Lubania	266	44	16,50%
12.	Lutobory	101	24	23,80%
13.	Nowe Lutobory	72	9	12,50%
14.	Nowe Sadkowice	120	31	25,80%
15.	Nowe Szwejki	224	54	24,10%
16.	Nowy Kaleń	76	14	18,40%
17.	Nowy Kłopoczyn	283	52	18,40%
18.	Olszowa Wola	276	49	17,80%
19.	Paprotnia	344	78	22,70%
20.	Piławy	90	22	24,40%
21.	Przyłuski	115	33	29,00%
22.	Rokitnica-Kąty	40	8	20,00%
23.	Rudka	27	6	22,20%
24.	Rzymiec	48	11	23,00%
25.	Sadkowice	529	102	19,30%
26.	Skarbkowa	212	44	20,80%
27.	Studzianki	100	23	23,00%
28.	Szwejki Wielkie	41	9	22,00%
29.	Trębaczew	578	114	19,80%
30.	Turobowice	137	30	22,00%
31.	Władysławów	25	4	16,00%
32.	Zabłocie	119	28	23,50%
33.	Zaborze	135	28	20,70%
34.	Żelazna	290	73	25,20%
	Ogółem:	5938	1275	21,47%

Źródło: Urząd Gminy w Sadkowicach

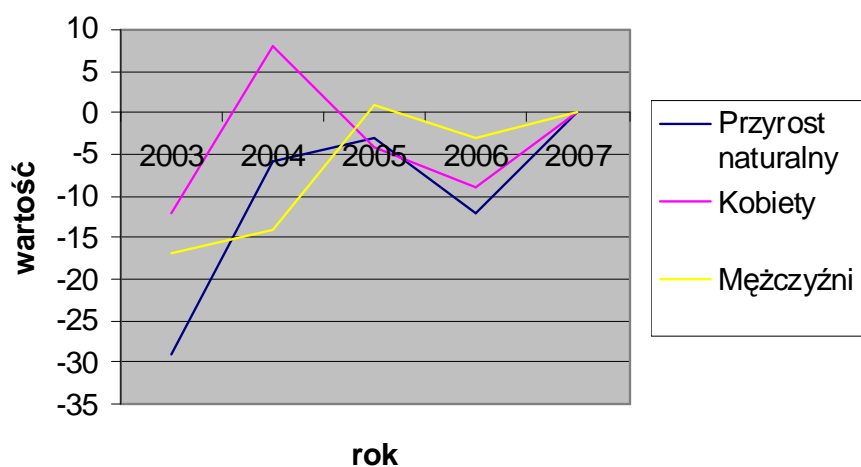

Ruch naturalny ludności wg płci w latach 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Urodzenia żywe - ogółem	54	64	66	56	69
kobiety	28	40	29	27	43
mężczyźni	26	24	37	29	26
Zgony -ogółem	83	70	69	68	75
kobiety	40	32	33	36	44
mężczyźni	43	38	36	32	31
Zgony niemowląt - ogółem	1	0	0	1	0
kobiety	1	0	0	1	0
mężczyźni	0	0	0	1	0
Przyrost naturalny - ogółem	- 29	- 6	- 3	- 12	-6
kobiety	- 12	8	- 4	- 9	-1
mężczyźni	- 17	- 14	1	- 3	-5

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Przyrost naturalny mieszkańców gminy w latach 2003-2007

2.3.1. Migracje ludności

Szacunkowa faktyczna wielkość emigracji w roku 2007 w gminie Sadkowie wynosi 75 osób; stanowią je osoby, które opuściły gminę na dłużej niż 6 miesięcy.

Natomiast szacunkowy faktyczny powrót z emigracji w 2007 roku osób, które wróciły do gminy z wyjazdu służbowego dłuższego niż 6 miesięcy, kształtuje się na poziomie 74 osób.

	2003	2004	2005	2006	2007
Zameldowania					
<u>w ruchu wewnętrznym</u>					
ogółem	52	50	30	57	89
mężczyźni	16	25	8	21	36
kobiety	36	25	22	36	53
<u>zagranica</u>					
ogółem	0	1	0	3	0
mężczyźni	0	1	0	0	0
kobiety	0	0	0	3	0
Wymeldowania					
<u>w ruchu wewnętrznym</u>					
ogółem	52	54	69	96	75
mężczyźni	23	28	29	32	33
kobiety	29	26	40	64	42
<u>zagranica</u>					
ogółem	0	0	0	0	0.
mężczyźni	0	0	0	0	0
kobiety	0	0	0	0	0
Saldo migracji					
w ruchu wewnętrznym – ogółem	0	- 4	- 39	- 39	+14
zagranica - ogółem	0	1	0	3	0

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wskaźnik salda migracji w gminie w ruchu wewnętrznym kształtuje się na poziomie ujemnym, natomiast saldo migracji zagranicznej wynosi 0 bądź kształtuje się w niewielkich granicach dodatnich.

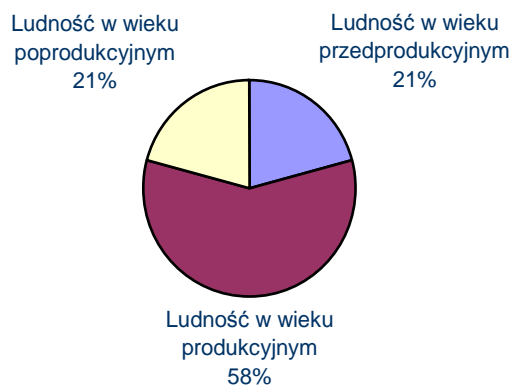
2.3.2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy

Liczbę ludności zamieszkującej w gminie w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2003-2007 obrazuje poniższa tabela:

	2003	2004	2005	2006	2007
Ludność w wieku przedprodukcyjnym - ogółem	1 322	1 273	1 240	1 208	1 180
kobiety	641	628	615	604	577
mężczyźni	681	645	625	604	603
Ludność w wieku produkcyjnym - ogółem	3 270	3 300	3 310	3 302	3 290
kobiety	1 418	1 438	1 434	1 432	1 434
mężczyźni	1 852	1 862	1 876	1 870	1 856
Ludność w wieku poprodukcyjnym - ogółem	1 204	1 200	1 201	1 202	1 185
kobiety	740	741	738	733	726
mężczyźni	464	459	463	469	459

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Sadkowice w 2007 r.

Średnia wieku mieszkańców Gminy Sadkowice wg stanu z dnia 31.12.2007 wynosi 40 lat.

Łącznie średnia gęstość zaludnienia na terenie Gminy Sadkowice wynosi około 50 os./km² i jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w powiecie (ok. 77 os./km²) i województwie (ok. 143 os./km²). Najwyższy wskaźnik gęstości zaludnienia na 1 km², o wartościach zbliżonych do średniej powiatowej,

posiadają sołectwa: Trębaczew, Zaborze i Nowy Kaleń. Najniższe wskaźniki notują się w sołectwach Jajkowice, Gacpary, Turobowice i Broniew.

Najliczniej zamieszkane są sołectwa: Trębaczew, Sadkowice i Kaleń – łącznie zasoby ludzkie na tym terenie stanowią nieco ponad 25% ogółu lokalnej społeczności.

Status zawodowy	2003	2004	2005	2006	2007
Osoby bezrobotne	280	264	220	181	130
Osoby pracujące poza rolnictwem	182	161	181	167	b. d.
Osoby w wieku produkcyjnym	3 270	3 300	3 310	3 302	3 290
Liczba ludności	5 903	5 894	5 852	5 804	5 755

Źródło: Bank Danych Regionalnych

2.3.3. Poziom wykształcenia.

Poziom wykształcenia ludności na terenie gminy kształtuje się następująco (wg danych Urzędu Gminy z 2004 r.) :

Wykształceni ogółem – 4891 osób

- mężczyźni ogółem – 2559 osób

- kobiety ogółem – 2332 osoby

Wykształcenie wyższe ogółem – 111 osób

- mężczyźni ogółem – 44 osoby

- kobiety ogółem – 67 osób

2,3 % ogółu wykształconych posiada wykształcenie wyższe.

Wykształcenie policealne i średnie ogółem – 851 osób

- mężczyźni ogółem – 374 osoby

- kobiety ogółem – 477 osób

Wykształcenie zasadnicze zawodowe ogółem – 1091 osób

- mężczyźni ogółem – 690 osób

- kobiety ogółem – 401 osób

Wykształcenie podstawowe ukończone, nieskończone i bez wykształcenia szkolnego ogółem – 2838 osób

- mężczyźni ogółem – 1451 osób

- kobiety ogółem – 1387 osób.

2.4. Aktywność gospodarcza.

	2003	2004	2005	2006	2007
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych					
Ogółem	193	201	213	205	204
Sektor publiczny					
podmioty gospodarki narodowej ogółem	12	12	13	13	12
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	11	11	12	12	10
Sektor prywatny					
podmioty gospodarki narodowej ogółem	181	189	200	192	192
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	153	159	169	160	161
spółki handlowe	2	2	2	2	2
spółdzielnie	4	4	4	5	5
stowarzyszenia i organizacje społeczne	9	11	11	11	11

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminnym rejestrze w latach 2006-2007 przedstawia poniższe zestawienie:

	2006	2007
Zarejestrowanych podmiotów ogółem	148	141
w tym:		
jednoosobowa działalność gospodarcza	134	127
podmioty zatrudniające do 5 osób	14	14
podmioty zatrudniające powyżej 5 osób	-	-

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Z powyższego zestawienia wynika że w gminie Sadkowice nie występują podmioty mające możliwość zatrudnienia wielu pracowników; dominują podmioty prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą.

2.5. Trendy gospodarczo-społeczne.

Prognozowania trendów gospodarczo-społecznych można dokonać na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT.

Analiza SWOT to analiza strategiczna opierająca się na zidentyfikowaniu problemów w ramach czterech haseł obrazujących wszelkie aspekty charakteryzowanego zjawiska. Hasłami tymi są: mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia rozwoju.

Analiza SWOT dla gminy Sadkowice przedstawia się następująco:

Mocne strony	Słabe strony
Dobrze rozwinięte sadownictwo i rolnictwo	Słaba jakość dróg gminnych (asfaltowych)
Potencjał ludzki (zdolna i wykształcona młodzież, pracownicy mieszkańcy)	Brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków
Dobre gleby	Brak sieci wodociągowej w części gminy
Dobre położenie geograficzne (Pomiędzy Warszawą a Łodzią)	Brak oświetlenia ulicznego
Przedsiębiorczy i energiczny Wójt stwarza szanse na rozwój gminy	Brak gazociągów
Dobra współpraca organizacji wspólnot	Słaba moc energii elektrycznej
Dynamicznie rozwijające się gospodarstwa indywidualne	Brak przetwórstwa owocowo-warzywnego
Rozbudowany system oświaty	Brak dobrych dróg polnych
Telekomunikacja	Ochrona środowiska
Uprawy zbóż	Zadłużenie gminy
	Bezrobocie
	Brak zorganizowanej dystrybucji owoców, brak rynków zbytu
	Słaby rozwój budownictwa wiejskiego
	Brak ośrodków kulturalnych.
	Kradzieże i oszustwa
	Brak dostępu do Internetu
	Słabe zaplecze logistyczne dla produkcji rolnej
	Słaba jakość wody pitnej z wodociągu
	Brak lokalnego wysypiska odpadów
	Brak chodników
	Brak obiektów sportowych
	Rozdrobnienie gospodarstw rolnych
	Brak zorganizowanego czasu wolnego dla młodzieży
	Brak ludzi młodych na gospodarstwach
	Zanieczyszczone rzeki, zbiorniki wodne
	Słaba integracja społeczeństwa

Szanse	Zagrożenia
Możliwość pozyskania środków zewnętrznych m.in. z Unii Europejskiej	Zadłużenie gminy (kredyty bankowe, utrzymywanie oświaty)
Pozyskanie inwestorów do przemysłu przetwórczego	Bezrobocie
Poprawa gospodarności oświaty	Duże podatki
Poprawa stanu technicznego dróg	Klimat (przymrozki i susze)
Ulgi dla rolników	Starzenie się społeczeństwa, odpływ młodzieży do miast
Rozwój sieci gazociągowej	Mała opłacalność produkcji rolnej i sadowniczej
Tworzenie poprawnej polityki gospodarczej	Brak stabilizacji
Ograniczenie kosztów w utrzymaniu gminy (redukcja etatów)	Brak gwarancji na zbyty produktów rolnych
Sadownictwo	Brak przemysłu
Zbudowanie zbiorników wyrównawczych przy stacjach wodociągowych	Brak perspektyw rozwoju
Odpowiedzialność wójta za sprawy gminy	Niebezpieczne linie energetyczne
Pracowitość i pomysłowość mieszkańców	Brak środków na funkcjonowanie Ochotniczych Straży Pożarnych
Tradycje rolnicze	Chuligaństwo i złodziejstwo
Poprawa opłacalności produkcji rolnej	Alkoholizm
Modernizacja sieci energetycznej	
Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków	
Możliwość sezonowego zatrudnienia	

Niewystarczające środki w budżecie gminy Sadkowice (niskie dochody własne, zadłużenie) stanowią główną barierę jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Pozyskanie środków z funduszy strukturalnych umożliwi podjęcie działań poprawiających sytuację mieszkańców w poszczególnych sferach życia społecznego.

Za najważniejsze problemy społeczności gminy Sadkowice uznano:

- Utrzymywanie placówek oświatowych, co powoduje pogłębianie się zadłużenia gminy.
- Bezrobocie i związane z tym ubożenie mieszkańców.
- Niepełną infrastrukturę techniczną i społeczną na terenie gminy.
- Nieopłacalność produkcji rolnej.

Słabe strony ujęte w analizie SWOT pokrywają się z problemami dostrzeżonymi przez mieszkańców uczestniczących w warsztatach przeprowadzonych na potrzeby Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

2.6. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy

Dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju Gminy na najbliższe lata jest „Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice do roku 2014” opracowana w 2006 roku, przyjęta Uchwałą XXXIX/150/06 Rady Gminy Sadkowice z dnia 29 sierpnia 2006 roku, kilkakrotnie aktualizowana.

Przytaczając zapisy Strategii Rozwoju Gminy, proces planowania rozwoju gminy ma na celu ustalenie, w jakim kierunku powinna zdążać gmina w ciągu najbliższych kilkunastu lat. Plan oparty o przeprowadzoną analizę stanu obecnego gminy i uwzględniający wnioski z analizy SWOT pozwala na dobór optymalnych rozwiązań umożliwiających osiągnięcie zamierzeń wcześniej określonych i dokładnie zdefiniowanych celów działania.

CELE STRATEGICZNE GMINY SADKOWICE – według Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice do roku 2014

1. Poprawa warunków życia mieszkańców gminy

Głównym priorytetem dla władz gminy Sadkowice będzie poprawa standardu życia jej mieszkańców. Gmina boryka się z problemami znaczących braków w infrastrukturze technicznej: brak pełnego systemu wodociągowego oraz kanalizacyjnego, nieodpowiadająca potrzebom sieć energetyczna, brak sieci gazociągowej, zły stan dróg. Konieczna jest także poprawa dostępności telekomunikacyjnej (w tym: Internetu) oraz docelowe rozwiązanie problemu odbioru odpadów stałych.

Ważnym problemem jest również zbyt duża liczba placówek oświatowych (przy zmniejszającej się liczbie dzieci), które wymagają stałego dofinansowania z budżetu gminy.

Mieszkańcy gminy odczuwają także brak zaplecza kulturalnego i sportowego (brak sal gimnastycznych w szkołach).

Słabe Strony	Cel Strategiczny	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsc pracy • Brak sieci wodociągowej w części gminy • Brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków • Zły stan nawierzchni dróg • Niefunkcjonalna infrastruktura społeczna	„Poprawa warunków życia mieszkańców gminy”	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcenie inwestorów walorami gminy • Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej • Reorganizacja bazy infrastruktury społecznej • Poprawa stanu systemu komunikacyjnego w gminie • Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej oraz agroturystyki.

2. Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego

Mieszkańcy gminy Sadkowice, w zdecydowanej większości, utrzymują się z produkcji sadowniczej. Gmina powinna wspierać wszelkie, indywidualne i zbiorowe (np. grup producenckich), działania mogące przynieść efekty w postaci stworzenie stałych rynków zbytu. Obok uprawy rolniczej mieszkańcy mają możliwość tworzenia gospodarstw ekologicznych (produkcji zdrowej żywności) i agroturystycznych. Pomoc ze strony gminy powinna polegać na zwiększeniu atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej oraz na szerokiej promocji walorów regionu.

Aby wspomóc działania i aktywność mieszkańców gminy powinien zostać opracowany system zachęt i preferencji dla inwestorów zewnętrznych, którzy mogą wpłynąć na poprawę sytuacji na rynku pracy poza rolnictwem lub w jego otoczeniu.

Mocne Strony	Odpowiadające im Szanse Rozwoju	Cel strategiczny
<ul style="list-style-type: none"> • Produkcja sadownicza • Nieskażone środowisko • Czyste wody	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarstw ekologicznych • Agroturystyka • Racjonalne wykorzystanie funduszy z UE oraz pomocy państwa • Możliwość produkcji zdrowej żywności • Zakładania branżowych grup producenckich • Rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego	„Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego”

Poniżej przedstawiono cele operacyjne i podstawowe działania, które należy podjąć dla osiągnięcia celów strategicznych:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Teren gminy Sadkowice posiada niepełną oraz niezmodernizowaną infrastrukturę techniczną. Warunkiem poprawy standardu życia mieszkańców gminy oraz zachęcenia przyszłych inwestorów jest jej rozbudowa oraz modernizacja. Szczególnie ważne jest dokończenie systemu wodociągowania gminy, opracowanie systemu odbioru i oczyszczania ścieków, opracowanie planu i realizacja zadania gazyfikacji gminy, przeprowadzenie modernizacji sieci energetycznej (wiele problemów ze spadkiem napięcia zwłaszcza w rejonach sadowniczych). Konieczna jest również modernizacja dróg i systemu komunikacyjnego gminy oraz rozbudowa infrastruktury drogowej.

Dostosowanie systemu oświaty do aktualnych potrzeb

Realizacja celu oparta będzie na analizie sytuacji systemu szkolnictwa w gminie oraz na przeprowadzeniu analiz demograficznych i finansowych. Od lat w gminie spada liczba dzieci uczęszczających do szkół – w gminie funkcjonują małe szkoły wiejskie z małymi liczebnie klasami, które nie zapewniają dzieciom właściwej edukacji w grupie rówieśniczej, stan ten przez następne lata będzie się pogłębiał. Proponowana restrukturyzacja szkolnictwa w gminie Sadkowice ma polegać na likwidacji trzech placówek szkół podstawowych: w Bujalach, Kłopotczynie i Trębaczewie. Dzieci z likwidowanych szkół będą miały zapewniony dojazd do innych placówek. Warunkiem realizacji celu jest uzyskanie społecznej akceptacji planowanych działań.

Rozwój społeczny

Warunkiem rozwoju społecznego gminy jest zadbanie o dobry start życiowy młodzieży, zapewnienie jej odpowiednich warunków do nauki (wykształcona kadra nauczycielska, dobre zaplecze szkół: komputery, internet, sale gimnastyczne), oraz zagwarantowanie aktywnego i twórczego sposobu spędzania wolnego czasu. Dla wszystkich mieszkańców gminy istotne znaczenie ma istnienie, wyposażenie i stan techniczny placówek kulturalnych (bibliotek i klubów organizujących czas wolny i aktywizujących społeczeństwo), instytucji dbających o bezpieczeństwo (Policja, OSP) oraz dostępności usług medycznych.

Atrakcyjne Sadkowice

Na cel ten składają się przede wszystkim działania związane z poprawą estetyki gminy (zadbaniem o dobra kulturowe, zalesienie nieużytków, meliorację gruntów) oraz poprawą stanu środowiska naturalnego (racjonalna gospodarka odpadami) i co za tym idzie, poprawą atrakcyjności turystycznej gminy. Dodatkowo rozwój turystyki i rekreacji należy wspomóc poprzez np. budowę obiektów sportowych przy placówkach oświatowych, wyznaczanie ścieżek rowerowych, rozwój małej retencji. Gmina powinna również wspierać organizacyjnie osoby pragnące stworzyć gospodarstwa agroturystyczne oraz przeprowadzić szeroką promocję swojego terenu.

Restrukturyzacja rolnictwa

Gmina Sadkowice jest terenem typowo rolniczym. Główne źródło utrzymania ludności gminy stanowi uprawa owoców. Zwiększenie konkurencyjności produktów lokalnych można osiągnąć poprzez specjalizację produkcji, obniżenie kosztów, popularyzację ekologicznych metod gospodarowania, zorganizowanie przetwarzania „na miejscu”. Opracowanie i wdrożenie programu skutecznej promocji, np. wykorzystanie „marki” regionu – jako tzw. „zagłębia owocowego”, mogłoby ułatwić znalezienie stałych rynków zbytu dla produkowanych w gminie płodów.

Gmina – dobrym partnerem

Gmina ma stać się dobrym partnerem dla mieszkańców i przyszłych inwestorów. Osiągnięcie tego celu może opierać się na wspieraniu lokalnych inicjatyw gospodarczych, ekologicznych i społecznych, umożliwieniu mieszkańcom gminy podnoszenia kwalifikacji i zdobywania wiedzy (m.in. w zakresie działalności gospodarczej, pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój gospodarstw rolnych i działalności gospodarczej, nowych technologii chroniących środowisko), stworzeniu systemu ulg dla osób i firm tworzących nowe miejsca pracy, stworzeniu systemu zachęt oraz poprawie obsługi inwestorów w Urzędzie Gminy (standardy ISO). Ważnym elementem jest promocja gminnej oferty inwestycyjnej: pozyskanie i uzbrojenie w podstawową infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne, działalność gospodarczą. W tych zadaniach pomocnym byłoby stworzenie zespołu ds. promocji, który zająłby się profesjonalnie sporządzaniem wniosków aplikacyjnych o środki pomocowe, rozliczałby realizację programów itp.

Optymalne kierunki rozwoju gminy

Zgodność z celami strategicznymi województwa

Optymalne kierunki rozwoju gminy wynikają z jej realnych możliwości i powinny odpowiadać preferencjom mieszkańców. Ustalając główne kierunki rozwoju w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy należy uwzględnić następujące zasady:

- zasada zrównoważonego rozwoju, polegająca na uwzględnieniu w planach rozwojowych zarówno aspektów społecznych jak i finansowych, z jednoczesnym uwzględnieniem wymogów ekologii;
- wielofunkcyjny rozwój gminy, polegający na równomiernym rozwijaniu nowoczesnego rolnictwa oraz preferowanych przez mieszkańców gałęzi przemysłu, rzemiosła, handlu i usług;
- zgodność kierunków rozwoju gminy z celami i priorytetami strategicznymi, zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego definiuje następujące cele strategiczne i operacyjne:

I. Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

- *Podniesienie poziomu wykształcenia i rozwój kulturowy mieszkańców.*
- *Podniesienie jakości życia i stanu zdrowotności mieszkańców.*
- *Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.*

II. Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

- *Zwiększenie dostępności regionu poprzez rozwój infrastruktury transportowej i informacyjnej.*
- *Tworzenie nowoczesnej bazy gospodarczej.*
- *Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich regionu.*
- *Tworzenie, w kraju i zagranicą, wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego do zamieszkania, inwestowania i współpracy.*

III. Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

- *Wspomaganie i promowanie różnych form edukacji regionalnej dzieci, młodzieży i dorosłych.*
- *Inicjowanie i wspomaganie rozwoju różnych form i przejawów kultury regionalnej oraz ruchów regionalistycznych.*
- *Stymulowanie przemian w sieci osadniczej województwa, polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej regionu.*

Inne dokumenty strategiczne dotyczące gminy Sadkowice

- „Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice do roku 2014”;
- „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych” – obecnie aktualizowana;
- „Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy”;
- „Program współpracy z organizacjami pozarządowymi”;
- „Plan obrony cywilnej”;
- „Plan Rozwoju Lokalnego” będący częścią „Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice”;
- „Wieloletni Program Inwestycyjny” będący częścią „Strategii Rozwoju Gminy Sadkowice”;

2.7. System pomocy społecznej w Gminie.

2.7.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną

Na terenie powiatu, do którego należy gmina, jako instytucje pomocy społecznej działają Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Wysokość otrzymanych przez gminę dotacji ze Skarbu Państwa z przeznaczeniem na pomoc społeczną w dwóch ostatnich latach kształtowała się następująco:

	2006	2007
Na zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych:	1 335 290	1 506 088
Na opłacenie ubezpieczenia zdrowotnego za osoby pobierające świadczenia:	5 268	6 265
Na wypłatę zasiłków stałych i okresowych:	84 608	96 908
RAZEM	1 425 166	1 609 261

Źródło: Dane z GOPS

2.7.2. Formy i odbiorcy wsparcia

Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej przedstawia poniższe zestawienie:

	2003	2004	2005	2006	2007
Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej					
- emeryci i renciści	42	30	26	22	25
- niepełne	17	12	13	17	17
- wielodzietne	14	12	16	15	15
Liczba świadczeniobiorców	355	220	359	377	217

Źródło: Dane z GOPS

W świetle powyższego zestawienia najliczniejszą grupę osób korzystających z pomocy społecznej stanowią emeryci i renciści.

	2003	2004	2005	2006	2007
Powody przyznawania pomocy społecznej					
- sieroctwo	-	-	-	-	1
- bezdomność	-	-	2	-	-
- bezrobocie	30	26	22	30	21
- niepełnosprawność	28	34	30	36	33
- długotrwała choroba	43	29	27	25	25
- przemoc w rodzinie	-	-	-	-	-
- ochrona macierzyństwa	30	29	19	10	8
- niezaradność życiowa	24	20	22	20	25
- opuszczenie zakładów karnych	-	-	-	-	-
- alkoholizm	4	7	5	7	7
- zdarzenie losowe	-	1	-	-	2
- klęska żywiołowa lub ekologiczna	17	45	-	162	2

Źródło: Dane z GOPS

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2007 roku

Najwięcej środków w formie pomocy społecznej jest przyznawane osobom niepełnosprawnym, dotkniętym długotrwałą chorobą i osobom niezaradnym życiowo, a więc są to sytuacje niezależne od tych osób, sprawiające, iż nie mogą sobie poradzić z prowadzeniem własnego, samodzielnego życia i dlatego wymagają pomocy.

Ubóstwo

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba gospodarstw dotkniętych problemem ubóstwa	1	1	2	3	19
Świadczenia rodzinne	-	272 218	422 rodziny 615 635	464 rodziny 1 335 290	1 506 088

Źródło: Dane z GOPS

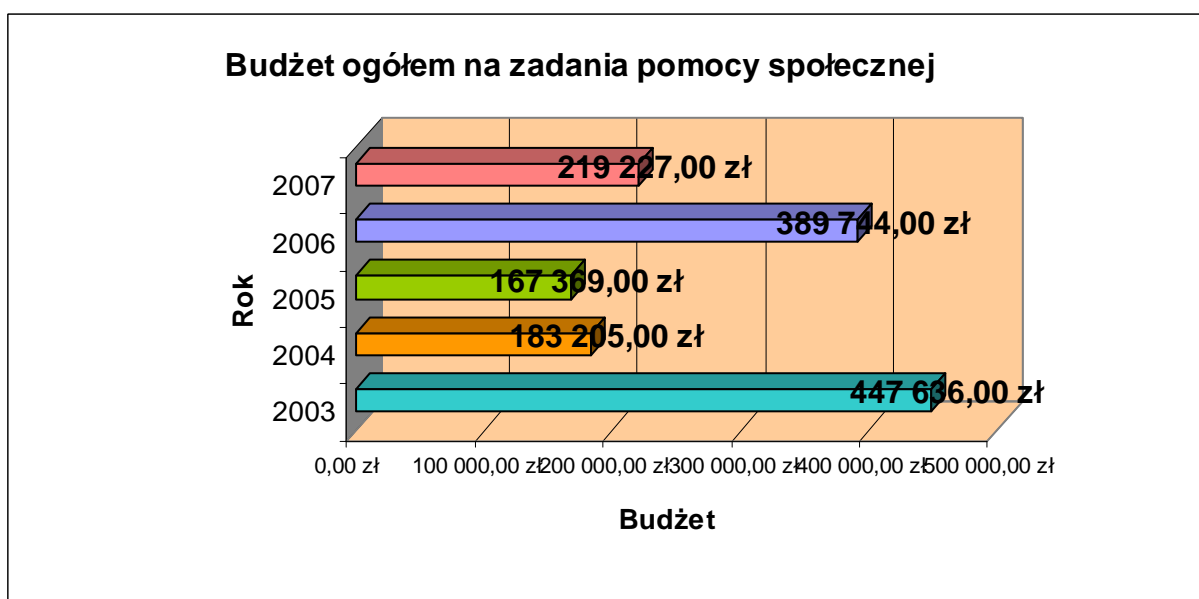
Wydatki ponoszone na pomoc społeczną przeznaczane były na:

1. Świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego;
2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne;
3. Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe;
4. Ośrodki pomocy społecznej;
5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze;
6. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat znacznie wzrosła liczba gospodarstw dotkniętych problemem ubóstwa oraz znacząco zwiększyła się ilość rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne, a co za tym idzie wzrosła suma wypłacanych świadczeń.

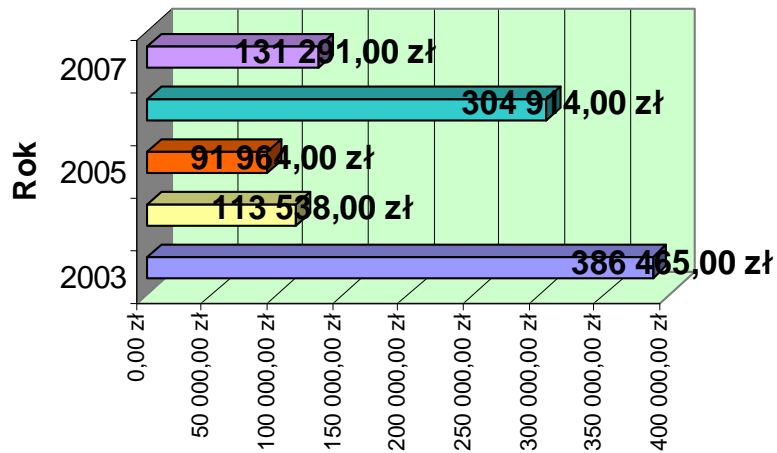
	2003	2004	2005	2006	2007
Budżet ogółem na zadania pomocy społecznej:	447 636	183 205	167 369	389 744	219 227
- Środki z budżetu państwa (zadania zlecone)	386 465	113 538	91 964	304 914	131 291
- Środki własne gminy	61 171	69 667	75 405	84 830	87 936

Źródło: Dane z GOPS

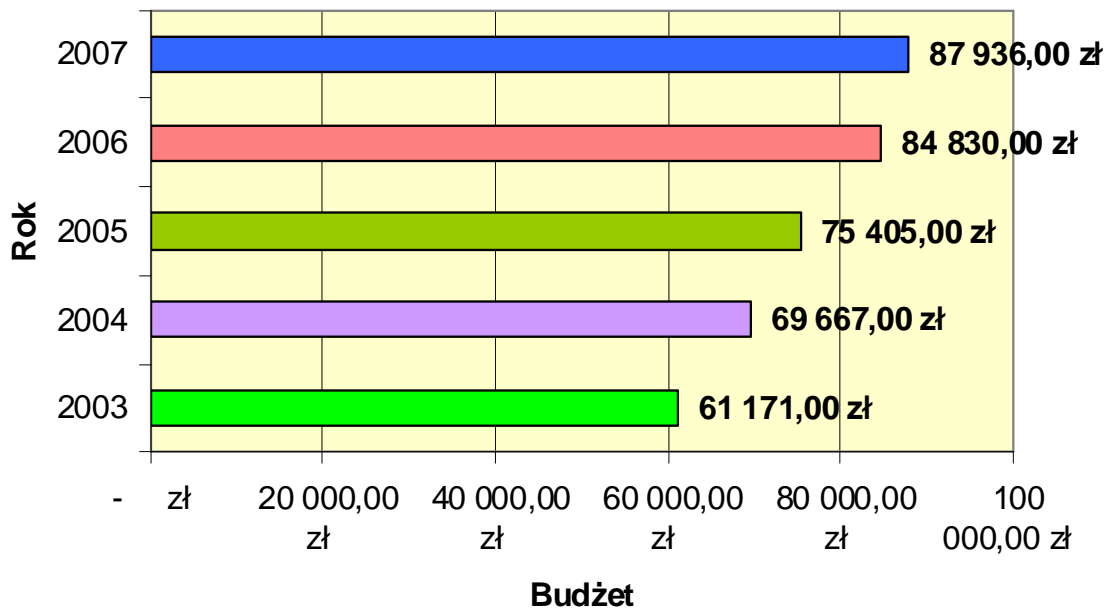

Środki z budżetu państwa (zadania zlecone)

Środki własne gminy

2.8. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja.

2.8.1. Gospodarka mieszkaniowa

Liczba mieszkań i ich powierzchnia użytkowa w gminie Sadkowice:

Rok / Zasoby mieszkaniowe	2003	2004	2005	2006	2007	Jednostka miary
mieszkania	1 686	1 687	1 690	1 693	b. d.	miesz.
izby	6 096	6 100	6 115	6 133	b. d.	izba
powierzchnia użytkowa mieszkań	142 770	142 861	143 215	143 719	b. d.	m ²

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wszystkie zasoby mieszkaniowe występujące w gminie można pogrupować wg form własności:

1. **Zasoby gminy (komunalne)** – w latach 2003 i 2004 stanowiły 13 mieszkań, natomiast w latach 2005 i 2006 – 9 mieszkań;
2. **Zasoby zakładów pracy** – w latach 2003 i 2004 stanowiły 29 mieszkań, a w latach kolejnych 29;
3. **Zasoby osób fizycznych** – wynosiły w 2003 r. – 1 640 ; w 2004 – 1 641; w 2005 – 1 645; 2006 – 1 648 mieszkań;
4. **Zasoby pozostałych podmiotów** – w latach 2003, 2004 po 4 mieszkania, natomiast w latach 2005, 2006 – 8 mieszkań.

W gminie nie występują żadne zasoby spółdzielni mieszkaniowych oraz zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego.

Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne przedstawia się następująco:

	2003	2004	2005	2006
Wodociąg	1 144	1 145	1 148	1 151
Ustęp splukiwalny	834	835	838	841
Łazienka	869	870	873	876
Centralne ogrzewanie	782	783	786	789
Gaz sieciowy	14	14	14	14

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Zależność procentowa wyposażenia w instalacje w stosunku do ogółu mieszkań w roku 2006 wg danych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawia się następująco:

1. Wodociąg występuje u 68 % ogółu mieszkań.
2. Łazienka – 51,7 % ogółu mieszkań.
3. Centralne ogrzewanie zainstalowano w 46,6 % ogółu mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi:

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w latach 2003-2007 (w m ²)									
2003		2004		2005		2006		2007	
1 mieszk.	na 1 osobę	1 mieszk	na 1 osobę	1 mieszk	na 1 osobę	1 mieszk	na 1 osobę	1 mieszk	na 1 osobę
84,7	24,6	84,7	24,7	84,7	24,9	84,9	25,2	84,9	25,2

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego gmina w latach 2005-2007 nie poniosła wydatków przeznaczonych na dodatki mieszkaniowe dla ludności.

2.8.2. System opieki zdrowotnej

Mieszkańców gminy Sadkowice obsługuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kaleniu „Kalmed” s.c.. NZOZ w Kaleniu, w oparciu o kontrakt z Łódzkim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, który udziela świadczeń medycznych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarstwa środowiskowo – rodzinnego i medycyny szkolnej. W placówce zatrudnionych jest 2 lekarzy: specjalista medycyny rodzinnej – lekarz chorób wewnętrznych i lekarz pediatra oraz 4 pielęgniarki. „Kalmed” dysponuje gabinetami lekarza ogólnego, pediatrycznym, zabiegowym, punktem szczepień. Dwa razy w tygodniu działa również punkt badań laboratoryjnych. Do NZOZ Kaleń należy 5144 pacjentów (w wieku; 0-6 lat – 322 osób, 7-65 lat – 3 947 osób, powyżej 65 lat – 875 osób).

Przeprowadzone przez NZOZ „Kalmed” usługi medyczne w 2004 roku:

Rodzaj usług medycznych	Ilość
Wizyty domowe: dorośli	489
dzieci	31
Szczepienia	661
Wizyty u noworodków do 1 roku życia	521
Porady w poradni D	5055
w tym: patronaże	38
Porady dla dorosłych	17234
w tym: domowe	489
Zabiegi	5586
w tym: iniekcje	2022
kroplówki w domu chorego	133
zabiegi w terenie	1314
cukier – test paskowy	870
cholesterol – test paskowy	117
EKG	1156

Źródło: wg danych Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Kalmed” s.c. w Kaleniu

W gminie Sadkowice mieszkańcy mają dostęp do dwóch punktów aptecznych: jeden znajduje się w Sadkowicach, drugi przy Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kaleniu.

2.8.3. Edukacja i opieka nad dzieckiem

W chwili obecnej na terenie gminy działają cztery Szkoły Podstawowe w miejscowościach Sadkowice, Lubania, Trębaczew i Kłopczyń oraz Gimnazja w Sadkowicach i Lubani. W Sadkowicach i Trębaczewie funkcjonuje również Przedszkole. Głównym zadaniem powyższych placówek jest wspomaganie prawidłowego rozwoju dzieci oraz spełnianie roli edukacyjnej i wychowawczej zarówno wśród dzieci, jak i wśród uczącej się w Gimnazjach młodzieży.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

	2003	2004	2005	2006	2008/2009
Dzieci w wieku od 3 do 6 lat	25	35	45	46	20
Dzieci 6 -letnie	20	19	27	24	58

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie gminy

Liczba uczniów w poszczególnych szkołach:

1. Szkoła Podstawowa w Sadkowicach - 182 uczniów;
2. Szkoła Podstawowa w Lubani - 138 uczniów w klasach I – VI i 20 uczniów klasy „0”
3. Szkoła Podstawowa w Trębaczewie - 40 uczniów w klasach I – VI i 7 uczniów klasy „0”
4. Szkoła Podstawowa w Kłopcynie - 38 uczniów w klasach I – VI i 6 uczniów klasy „0”
5. Gimnazjum w Lubani - 108 uczniów
6. Gimnazjum w Sadkowicach - 124 uczniów

Z powyższych danych wynika, że wśród szkół w gminie szkołą skupiającą największą ilość dzieci i młodzieży jest Zespół Szkół w Sadkowicach. Do placówki uczęszcza 306 uczniów mających do dyspozycji 18 sal lekcyjnych. Drugą liczną placówką jest Zespół Szkół w Lubani (dysponuje 14 salami i skupia 266 uczniów).

Kadry pedagogiczne placówek oświatowych

Tabela przedstawia liczbę nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych według poziomu wykształcenia i stopnia awansu zawodowego uczących w poszczególnych szkołach.

Poziom wykształcenia	Stopień zatrudnienia	Wielkość zatrudnienia
Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	Pełnozatrudnieni	50
	Niepełnozatrudnieni	19,73
Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata z przygotowaniem pedagogicznym	Pełnozatrudnieni	4
	Niepełnozatrudnieni	1
Razem pełnozatrudnieni		54,00
Razem niepełnozatrudnieni		20,73

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Z powyższego zestawienia wynika, że pośród ogólnej kadry nauczycielskiej dominuje wykształcenie magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym oraz zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin.

2.8.4. System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Pomoc osobom starszym oraz niepełnosprawnym w gminie Sadkowice świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Urząd Gminy. Osoby starsze wspiera również Koło Związku Emerytów i Rencistów w Sadkowicach.

Urząd Gminy organizuje i finansuje dowóz 9 niepełnosprawnych dzieci (przy czym 3 z nich porusza się na wózkach inwalidzkich) do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rawie Mazowieckiej.

Wg spisu powszechnego z 2002 r. w gminie Sadkowice zamieszkuje 805 osób niepełnosprawnych, z czego 701 jest niepełnosprawnych prawnie, a 104 biologicznie.

Na terenie gminy Sadkowice pomoc osobom starszym świadczy Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie Ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku. W chwili obecnej pod opieką GOPS-u znajduje się 7 osób.

Podstawową formą pomocy są usługi opiekuńcze, odbywają się one na zasadzie usług sąsiedzkich, przyjacielskich, zaufanych opiekunek. GOPS nie dysponuje opiekunkami zawodowymi, zawiera natomiast umowy zlecenia z opiekunkami chętnymi na wykonywanie określonej pomocy. Opiekunowie nie świadczą pomocy całodobowo, zazwyczaj są to codzienne wizyty kilkugodzinowe (4, 5 godzinowe). Zazwyczaj pomoc obejmuje wsparcie w prowadzeniu domu, utrzymaniu higieny, robieniu zakupów, zapewnieniu utrzymania kontaktu z otoczeniem. Możliwym jest także objęcie pomocą finansową w formie zasiłku celowego np. na zakup węgla.

Udzielając pomocy GOPS kieruje się kryterium dochodowym określonym w ustawie o pomocy społecznej, wyznacznikiem może być samotność, niski dochód, niepełnosprawność.

Szerszą pomocą dla osób starszych jest skierowanie do domu pomocy społecznej. Dotyczy to osób wymagających codziennej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Część odpłatności za pobyt w tym domu jest pobierana ze środków finansowych osoby starszej, pozostałą część finansuje rodzina i gmina za pośrednictwem GOPS. Do umieszczenia danej osoby w domu pomocy społecznej niezbędna jest zgoda osoby, której pomoc dotyczy.

Pomoc osobom starszym świadczą również pielęgniarki środowiskowe i lekarze rodzinni podczas bezpośrednich wizyt domowych.

2.8.5. Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Teren gminy Sadkowice znajduje się w obrębie działań Komisariatu Policji w Białej Rawskiej.

Przestępstwa zanotowane przez Komisariat Policji w latach 2001-2004 na terenie gminy Sadkowice przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	2001	2002	2003	2004
Kradzieże	26	11	17	18
Kradzieże z włamaniem	16	16	8	8
Bójki i pobicia	6	5	3	3
Wypadki drogowe	3	1	2	4
Nietrzeźwi kierujący	11	15	25	30
Zatrzymania do wytrzeźwienia	22	12	9	11
Przemoc domowa	15	6	10	8
Požary	0	2	0	1
Groźby karalne	3	3	3	5
Niealimentacja	2	2	1	2
Inne przestępstwa	11	10	14	17
Razem	115	83	92	107

Źródło: wg danych Komisariatu Policji w Białej Rawskiej

Na terenie gminy Sadkowice funkcjonuje 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w: Sadkowicach, Lubani, Kaleniu, Żelaznej, Kłopcynie, Olszowej Woli, Trębaczewie, Lewinie i Lutoborach.

2.8.6. Rynek pracy i zatrudnienie

	2003	2004	2005	2006	2007
Pracujący					
ogółem	182	161	181	167	b. d.
mężczyźni	53	40	56	46	b. d.
kobiety	129	121	125	121	b. d.
Bezrobotni (zarejestrowani)					
ogółem	280	264	220	181	130
mężczyźni	155	148	124	103	74
kobiety	125	116	96	78	56

Źródło: wg danych Komisariatu Policji w Białej Rawskiej

Powyższe zestawienie nie odzwierciedla rzeczywistego poziomu bezrobocia, ponieważ mieszkańcy prowadzą własne gospodarstwa rolne i sadownicze, sami w nich pracują i korzystają z pomocy rodziny oraz innych osób.

W 2007 r. w ramach kwoty 1 000,00 złotych na realizację pozostałych zadań z zakresu polityki społecznej Gmina Sadkowice przekazała dotację dla Powiatowego Urzędu Pracy w wysokości 1.000 zł z przeznaczeniem na Klub Pracy.

Ponadto w ciągu 2007 roku prowadzone były działania zmierzające do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, polegające na organizacji robót publicznych dla 4 osób bezrobotnych.

2.9. Analiza problemów społecznych w Gminie Sadkowice, przeprowadzona na podstawie badań ankietowych oraz zidentyfikowanych podczas warsztatów.

Jednym ze źródeł informacji o problemach i potrzebach gminy była ankieta przeprowadzona wśród społeczności. Na podstawie jej wyników oraz innych danych prowadzono dalej prace z Zespołem Liderów.

Celem ankiety było zbadanie opinii mieszkańców gminy Sadkowice na temat ich sytuacji, postrzegania problemów społecznych, potrzeb i relacji w gminie. Ankietyzacje przeprowadzono w czerwcu i lipcu 2008 roku. Wzór ankiety stanowi załącznik do aktualizowanej Strategii.

Ankiety wypełniło 109 osób, co stanowi 1,84% mieszkańców gminy. Ankiety rozprowadzono poprzez sołtysów oraz zamieszczono na stronie internetowej www.gminasadkowice.pl. Strukturę wieku ankietowanych przedstawia poniższa metryczka.

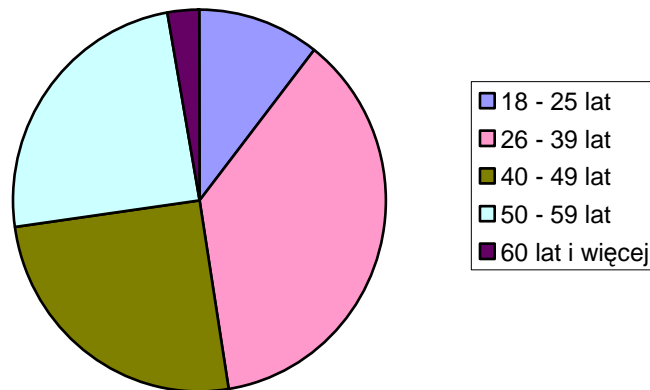
Metryczka ankietowanych.

Według danych zawartych w ankiecie, wzięły w niej udział **63 kobiety** oraz **38 mężczyzn**, głównie w wieku produkcyjnym, według następującej struktury wiekowej:

18 – 25 lat	-	11 osób
26 – 39 lat	-	38 osób
40 – 49 lat	-	26 osób
50 – 59 lat	-	25 osób
60 i więcej	-	3 osoby.

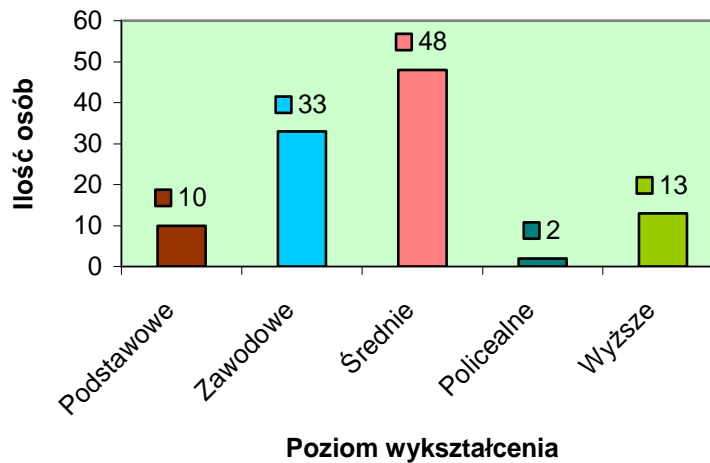

Struktura wieku ankietowanych

Respondentów dobrano w taki sposób, aby zapewnić udział wszystkich grup społecznych, o czym świadczy charakterystyka osób, które odpowiedziały na pytania.

Struktura wykształcenia ankietowanych

Na podstawie ankiet uzyskano następujące wyniki:

Ankietowani podali następujące źródła utrzymania swoich gospodarstw domowych:

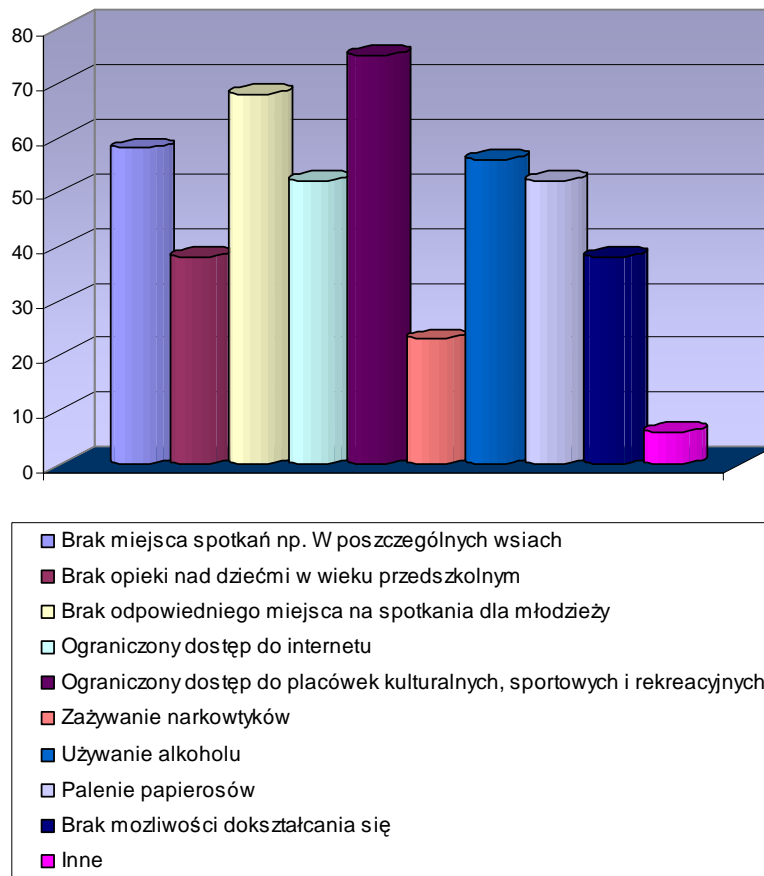
- praca we własnym gospodarstwie rolnym – 64 osoby,
- pozostaje na utrzymaniu członka rodziny – 9 osób,
- emerytura/renta – 7 osób,
- praca na własny rachunek – 6 osób,
- praca dorywcza – 6 osób,

- praca najemna w sektorze prywatnym - 5 osób,
- praca najemna w sektorze publicznym – 3 osoby,
- świadczenie z GOPS – 0,
- zasiłek dla bezrobotnych – 0.

Problemy społeczne dzieci i młodzieży i sposoby ich rozwiązywania wg ankietowanych.

Jakie problemy społeczne wobec dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

Według ankietowanych największym problemem społecznym wśród dzieci jest **ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych** – 75 odpowiedzi ankietowanych. Równie ważnymi problemami według mieszkańców są:

- brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży – 68 odpowiedzi,
- brak miejsc spotkań np. w poszczególnych wsiach – 58 odpowiedzi,
- używanie alkoholu – 56 odpowiedzi oraz palenie papierosów – 52 odpowiedzi.

Mieszkańcy wskazują również na brak opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym oraz brak możliwości dokończania się i, na ostatnim miejscu, zażywanie narkotyków. Jako inne problemy społeczne wskazują np.: brak boiska szkolnego, brak koloni dla dzieci.

Jako sposoby rozwiązywania tych problemów mieszkańcy wskazują między innymi: tworzenie świetlic środowiskowych, organizowanie imprez sportowych oraz spotkań kulturalno – rozrywkowych, wybudowanie boisk sportowych, tworzenie kółek zainteresowań i sportowych, stworzenie Domu Kultury, założenie przedszkola i zorganizowanie placu zabaw dla dzieci, zorganizowanie sportu pod opieką właściwego instruktora, organizowanie zajęć dla dzieci podczas ferii zimowych i wakacji, zorganizowanie opieki lekarskiej (np. stomatologicznej) dla młodzieży w szkole, stworzenie możliwości rozwoju zainteresowań i talentów w ramach działalności świetlic środowiskowych, opieka psychologa i pedagoga w każdej szkole, zwiększenie dostępności Internetu, a także wybudowanie basenu i kortów tenisowych.

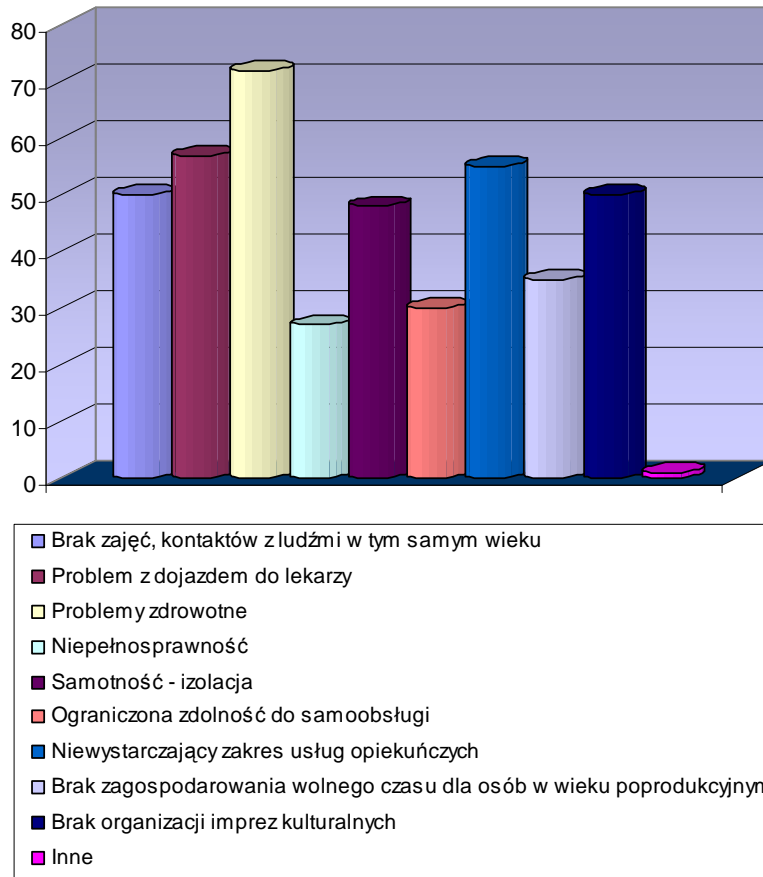
Na pytanie „Czy jest Pan/Pani za utworzeniem świetlic środowiskowych?” – 86 ankietowanych odpowiedziało „TAK”, 3 osoby odpowiedziały „NIE”, 17 nie miało zdania.

Jako przykładowe miejsce lokalizacji świetlic mieszkańcy wskazywali: Sadkowice, Lubanię, w zlikwidowanych szkołach, przy Ochotniczych Strażach Pożarnych, w niewykorzystanych budynkach gminnych, pojawiały się także propozycje, aby w każdej wsi powstała taka świetlica.

Problemy społeczne osób starszych i sposoby ich rozwiązywania wg ankietowanych.

Jakie problemy społeczne wobec osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

Mieszkańcy Gminy w ankiecie, za najważniejsze problemy społeczne wobec osób starszych uznali:

- problemy zdrowotne – 72 odpowiedzi,
- problem z dojazdem do lekarzy – 57 odpowiedzi,
- niewystarczający zakres usług opiekuńczych – 55 odpowiedzi,
- brak zajęć, kontaktów z ludźmi w tym samym wieku – 50 odpowiedzi,
- brak organizacji imprez kulturalnych – 50 odpowiedzi,
- samotność – izolacja – 48 odpowiedzi.

W dalszej kolejności: brak zagospodarowania wolnego czasu dla osób w wieku poprodukcyjnym, ograniczona zdolność do samoobsługi oraz niepełnosprawność.

Aby wyjść naprzeciw tym problemom według ankietowanych należałoby między innymi:

- ułatwić dostęp do lekarzy specjalistów,
- zorganizować wolontariat młodzieży w celu pomocy osobom starszym,

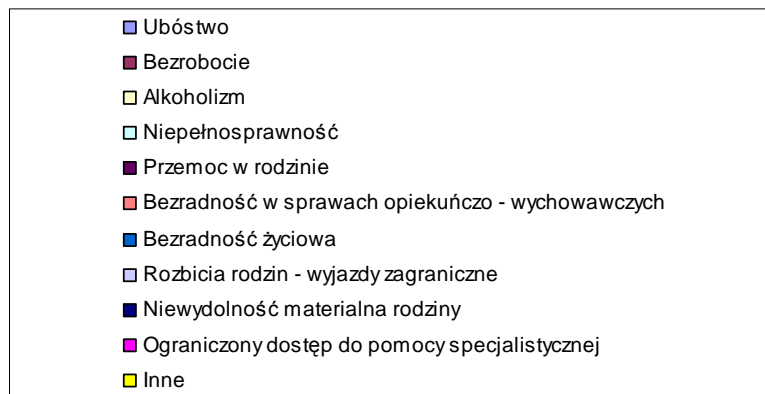
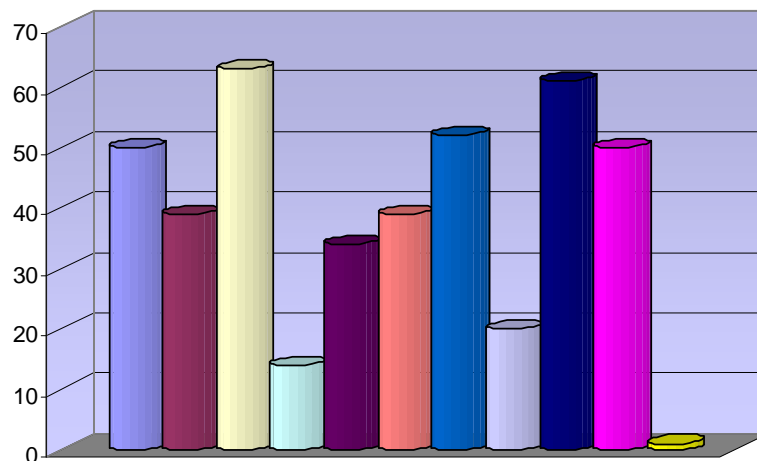

- poszerzyć zakres opieki pielęgniarstwa i opiekunek społecznych nad osobami starszymi,
- zorganizować „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”,
- zakupić pojazd do przewozu osób niepełnosprawnych,
- zorganizować Klub Seniora, miejsce spotkań dla osób starszych,
- założyć dom opieki społecznej,
- zorganizować pomoc sąsiedzką,
- organizować wycieczki i wyjazdy dla osób starszych, spotkania i imprezy, a także zorganizować sport dla osób starszych.

Biorący udział w ankiecie zdecydowanie wypowiedzieli się, że na terenie naszej Gminy jest zapotrzebowanie na świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych. Według opinii mieszkańców świadczeniodawcą tych usług powinien być między innymi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i zatrudnieni w nim opiekunowie społeczni, pielęgniarki środowiskowe, przychodnia rodzinna, specjaliści, a także według niektórych opinii również Urząd Gminy.

Problemy społeczne rodzin i sposoby ich rozwiązywania wg ankietowanych.

Jakie problemy społeczne wobec rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy?

Ankietowani uznali, że najważniejszym problemem wobec rodzin na terenie Gminy jest **alkoholizm** – 63 odpowiedzi. Równie ważnymi społecznie jest:

- niewydolność materialna rodziny – 61 odpowiedzi,
- bezradność życiowa – 52 odpowiedzi,
- ubóstwo – 50 odpowiedzi,
- ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej – 50 odpowiedzi,
- bezrobocie – 39 odpowiedzi,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, a także przemoc w rodzinie, rozbitcie rodzin poprzez wyjazdy zagraniczne oraz niepełnosprawność.

Według mieszkańców rozwiązaniem tych problemów mogłoby być:

- zorganizowanie specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej,
- terapia rodzinna,
- stworzenie miejsc pracy,
- organizowanie imprez typu piknik lub festyn rodzinny,
- doradztwo zawodowe,
- pomoc finansowa dla rodzin biednych i wielodzietnych,
- organizowanie koloni i obozów dla dzieci z rodzin wielodzietnych,
- większe zaangażowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w problemy rodzin,
- pomoc rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi.

W odpowiedzi na jedno z pytań mieszkańcy wskazali, że dostępność do poradni specjalistycznych na terenie naszej Gminy jest niezadowalająca.

Propozycje poprawy ochrony zdrowia są następujące:

- zatrudnienie specjalistów, poprawa dostępności do stomatologa, ginekologa, kardiologa, logopedy i innych,
- bezpłatne badania oraz porady lekarskie i pogadanki np. o chorobach, skutkach powikłań,
- stomatologiczna profilaktyka dziecięca,
- organizowanie akcji profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia,
- organizowanie bezpłatnych badań profilaktycznych,
- utworzenie poradni specjalistycznej w miejscowym ośrodku zdrowia.

Ankietowani, jako najbardziej skuteczne działania mające wpływ na rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomani i przemocy w rodzinie na pierwszym miejscu wskazują organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży – 64 odpowiedzi.

W dalszej kolejności wymieniają:

- współpracę z policją, organizacjami i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym – 60 odpowiedzi,

- szerzenie oświaty w tym zakresie (Kształtowanie świadomości) wśród dzieci, młodzieży i dorosłych – 46 odpowiedzi,
- zapewnienie w każdej szkole pomocy psychologa i pedagoga – 44 odpowiedzi,
- organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych – 38 odpowiedzi,
- udzielanie pomocy (w tym prawnej) – 32 odpowiedzi.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Sadkowice według ankietowanych.

77% ankietowanych uważa, że na terenie Gminy powinny być prowadzone kursy i szkolenia dla dorosłych. Nasi mieszkańcy najchętniej uczestniczyliby w następujących kursach bądź szkoleniach, które dałyby im możliwość przekwalifikowania się:

- komputerowych,
- fryzjerskich,
- kulinarnych,
- ogrodniczych,
- z zakresu wykorzystania środków ochrony roślin,
- prawa jazdy,
- dotyczących możliwości pozyskiwania dofinansowania do gospodarstw,
- księgowości.

Według 61% ankietowanych mieszkańców poprzez różnego rodzaju działania należałoby zaangażować społeczność lokalną do wspólnego rozwiązywania problemów.

Wprowadzone działania powinny mieć następującą tematykę:

- produkcja rolna, zbyt, stabilizacja cen na rynku,
- alkohol na wsi,
- prace społeczne na rzecz danej społeczności np. sprzątanie,
- lokalizacja szkół i przedszkoli na terenie Gminy,
- rozwój Gminy.

Na podstawie przeprowadzonych ankiet można wywnioskować, że w celu poprawy życia mieszkańców Gminy należałoby podjąć następujące działania:

- wzmocnić pomoc niematerialną (doradztwo, pomoc psychologiczna i prawna) – 43 odpowiedzi,
- przeciwdziałać społecznej bierności, poprzez kierowanie działań na aktywizację zawodową podopiecznych – 41 odpowiedzi,
- rozszerzyć współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi – 39 odpowiedzi,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, oraz uzależnionych – 33 odpowiedzi.

Działaniami Gminy mogącymi pozytywnie wpłynąć na rozwiązywanie problemów społecznych mogłoby być:

- pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne – 84 odpowiedzi,
- wykorzystanie budynków Gminy na nowe inwestycje społeczne – 73 odpowiedzi,
- organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy – 69 odpowiedzi,
- zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych – 62 odpowiedzi,
  - działania na rzecz aktywizacji społeczności Gminy, tym samym poszczególnych wsi – 60 odpowiedzi, a także
- profilaktyka – 36 odpowiedzi
  - ściślejsza współpraca z sąsiadującymi gminami w zakresie polityki społecznej – 31 odpowiedzi.

Ankietowani uważają, że w celu osiągnięcia pewnego ładu społecznego gmina powinna sobie postawić za cel: **poprawę warunków życia i funkcjonowania mieszkańców** – 81 głosów.

Ważne również są:

- wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny – 66 głosów,
- integracja społeczności lokalnej – 63 głosy,
- wzmocnienie oraz podniesienie sprawności działalności różnych instytucji w Gminie – 62 głosy, jak również
- tworzenie warunków ku temu, by każdy brał swoje życie w swoje ręce – 53 głosy, oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – 36 głosów.

Wyniki ankiety w całości znalazły odzwierciedlenie w diagnozie sytuacji społecznej dokonanej podczas warsztatów, w których uczestniczyli przedstawiciele lokalnej społeczności i moderator projektu.

2.9.1. Hierarchia problemów społecznych.

Hierarchizacja problemów społecznych uznanych za dominujące, wynikających z przeprowadzonych warsztatów i potwierdzonych wynikami przeprowadzonych ankiet.

- I.** brak integracji społecznej, zaangażowania mieszkańców
- II.** alkoholizm
- III.** słaby dostęp do usług specjalistycznych, usług medycznych
- IV.** edukacja osób dorosłych
- V.** brak miejsc pracy, odpływ młodych, starzenie się społeczeństwa
- VI.** organizacja wolnego czasu dla dzieci i młodzieży

2.10. Kapitał społeczny Gminy

W gminie Sadkowice działają różne organizacje pozarządowe. Głównym celem dwóch z nich jest troska o właściwy rozwój kulturalny dzieci i młodzieży. Są to:

Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Gminy Sadkowice, które powstało w lutym 2007 roku, za główne cele stawia sobie:

- wychowanie dzieci i młodzieży na estetycznie wrażliwych odbiorców sztuki;
- czynne uczestnictwo w artystycznym ruchu amatorskim;
- upowszechnianie miejscowych tradycji kulturowych.

Gminno-Ludowy Klub Sportowy Sadkowice, powstał w 2003 roku, jego celem jest:

- upowszechnianie masowej kultury fizycznej na terenie gminy;
- podnoszenie poziomu sportowego uprawianych dyscyplin;
- w przyszłości rozwój bazy sportowej, krzewienie kultury fizycznej wśród młodzieży.

Innymi organizacjami mającymi wpływ na życie społeczne mieszkańców Gminy są parafie: Sadkowice, Lubania i Lewin. Rolą ich jest:

- szerzenie wartości religijnych,
- kształtowanie dobrych, wartościowych postaw moralnych i etycznych,
- wsparcie duchowe lokalnych wspólnot wiernych,
- wskazywanie, budowanie wzorców i autorytetów dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Jednostkami pozarządowymi są też występujące w gminie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, których głównym celem jest ochrona przeciwpożarowa i przeciwdziałanie zagrożeniom.

2.11. Inwentaryzacja mocnych i słabych stron Gminy w sferze społecznej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - zdolna młodzież - nauczyciele - grupa osób interesująca się kulturą - księża pobliskich parafii - strażnice OSP - grupa aktywnych mieszkańców Gminy – liderów, chętnie angażujących się w to, co się dzieje na terenie Gminy - oświatowe zasoby instytucjonalne: 4 szkoły podstawowe i 2 gimnazja oraz 2 przedszkola - 2 boiska przy szkołach, - chór i Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Sadkowicach, - Stowarzyszenie GLKS Sadkowice - orkiestra OSP w Lubani - wykwalifikowana i doświadczona kadra pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - mały stopień integracji - brak zainteresowania mieszkańców tym, co się wokół nich dzieje - słaba infrastruktura kulturalna – brak świetlic środowiskowych, ośrodka kultury, - mała liczba miejsc spotkań (ogrzewanych) - słaba opieka specjalistyczna - brak poradnictwa specjalistycznego (psychologa, prawnika) - brak kursów i szkoleń dla mieszkańców Gminy - mała oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskanie wykwalifikowanej kadry - kształcenie kadry - doposażenie istniejącej bazy lokalowej w sprzęt, ogrzewanie - wybudowanie świetlicy środowiskowej - wybudowanie kompleksu sportowego - pozyskanie środków na realizację projektów szkoleniowych dla dorosłych, - organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży - programy profilaktyczne m.in. profilaktyka zdrowia, zdrowego żywienia i inne - imprezy kulturalne - specjalistyczna opieka lekarska	<ul style="list-style-type: none"> - starzejące się społeczeństwo - izolacja wśród mieszkańców - pogarszanie się stanu zdrowia mieszkańców - alkoholizm - wykluczenie społeczne - odpływ mieszkańców

2.12. Określenie poziomu integracji społecznej oraz pożądanego stanu w tym zakresie

Wzrostowi integracji społecznej w gminie sprzyjają: wspólne zainteresowania, wspólne cele, dożynki, Dzień Strażaka, Dzień Kobiet, Dzień Emeryta, wszelkie imprezy sportowe.

Integracje w społeczeństwie utrudnia zazdrość, obojętność – brak zaangażowania, brak czasu, brak funduszy.

Możliwość wzrostu stopnia integracji społecznej zapewnia: wzrost świadomości wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie zainteresowania ze strony rodziców, stały kalendarz imprez.

W opinii ankietowanych oraz uczestników warsztatów, poziom integracji społecznej w naszej Gminie jest bardzo niski. Choć można zauważyć pozytywne więzi pomiędzy mieszkańcami, to mieszkańcy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością i jej sprawami i rzadko podejmują wspólne działania w zakresie spraw społecznych. Mają miejsce nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań.

3. KIERUNKI ROZWOJU GMINY SADKOWICE

3.1. Wizja

Wizja rozwoju społecznego gminy została wypracowana przy udziale społeczności lokalnej na warsztatach poświęconych rozwiązywaniu problemów społecznych.

Wizję rozwoju i tym samym misję Strategii najdobitniej oddaje hasło:

Aktywne, zadowolone, świadome, zintegrowane społeczeństwo oparte na wiedzy, mieszkające w Gminie wielu możliwości, przyjaznej mieszkańcom – odpowiadającej na ich potrzeby.

Mieszkańcy gminy, w odpowiedzi na problemy, z jakimi się borykają, stworzyli najbardziej korzystne dla społeczności wizje rozwoju. Poniższe zestawienie prezentuje osiągnięcia uczestników warsztatów, z podziałem na poszczególne grupy:

Grupa I	Grupa II	Grupa III
- zadowolone, aktywne społeczeństwo oparte na wiedzy; - poprawa jakości życia mieszkańców; - satysfakcja z życia na terenie Gminy Sadkowice	- gmina przyjazna mieszkańcom; - gmina bez podziałów; - zdrowe i aktywne życie; - gmina wielu możliwości; - stąd nie chce się wyjeżdżać.	- dobrze zintegrowane społeczeństwo; - zwiększenie świadomości społecznej.

3.2. Powiązania pomiędzy założeniami rozwoju gminy a koncepcją rozwoju społecznego Województwa Łódzkiego.

Optymalne kierunki rozwoju gminy wynikają z jej realnych możliwości i powinny odpowiadać preferencjom mieszkańców. Ustalając główne kierunki rozwoju w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy należy uwzględnić następujące zasady:

- zasada zrównoważonego rozwoju, polegająca na uwzględnieniu w planach rozwojowych zarówno aspektów społecznych jak i finansowych, z jednoczesnym uwzględnieniem wymogów ekologii.
- wielofunkcyjny rozwój gminy, polegający na równomiernym rozwijaniu nowoczesnego rolnictwa oraz preferowanych przez mieszkańców gałęzi przemysłu, rzemiosła, handlu i usług.

- zgodność kierunków rozwoju gminy z celami i priorytetami strategicznymi, zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego definiuje następujące cele strategiczne i operacyjne:

I. Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

- *Podniesienie poziomu wykształcenia i rozwój kulturowy mieszkańców.*
- *Podniesienie jakości życia i stanu zdrowotności mieszkańców.*
- *Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.*

II. Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

- *Zwiększenie dostępności regionu poprzez rozwój infrastruktury transportowej i informacyjnej.*
- *Tworzenie nowoczesnej bazy gospodarczej.*
- *Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich regionu.*
- *Tworzenie, w kraju i zagranicą, wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego do zamieszkania, inwestowania i współpracy.*

III. Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

- *Wspomaganie i promowanie różnych form edukacji regionalnej dzieci, młodzieży i dorosłych,*
- *Inicjowanie i wspomaganie rozwoju różnych form i przejawów kultury regionalnej oraz ruchów regionalistycznych,*
- *Stymulowanie przemian w sieci osadniczej województwa, polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej regionu.*

Cele te odpowiadają założeniom przewidzianym przez strategię rozwiązywania problemów społecznych. Świadczą one o swoistej, ściślejszej przynależności mieszkańców Gminy Sadkowice do regionu Województwa Łódzkiego oraz o silnym identyfikowaniu się mieszkańców Gminy z województwem.

Poszczególne elementy wizji odnoszą się do rozwiązywania występujących problemów społecznych.

Wizja w całości oddaje istotę problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy.

Jest odpowiedzią na problem bierności społecznej, izolacji wśród mieszkańców, brak jedności i zorganizowania społeczeństwa; brak miejsc pracy, odpływ ludności młodej, starzenie się społeczeństwa; brak specjalistycznej opieki medycznej; brak zajęć pozalekcyjnych oraz miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży jak również brak kursów i szkoleń dla osób dorosłych.

Zidentyfikowane problemy społeczne wymagają zdefiniowania celów głównych i szczegółowych, realizacja których możliwa jest dzięki podjęciu konkretnych działań. A to z kolei prowadzi do rozwiązania bądź złagodzenia problemów z jakimi borykają się mieszkańcy.

3.3. Określenie celów strategicznych i celów operacyjnych dla rozwiązywania poszczególnych problemów społecznych.

Problemem społecznym, dostrzeżonym zarówno przez mieszkańców Gminy w ankietach, jak i przez osoby biorące udział w warsztatach, jest **SŁABE ZAANGAŻOWANIE MIESZKAŃCÓW I NISKI POZIOM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, RÓWNIEŻ Z OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI**

Cel strategiczny:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców i zwiększenie integracji społecznej, również z osobami niepełnosprawnymi.

Cele operacyjne:

- ożywienie życia społecznego w sołectwach;
- reaktywacja kół gospodyń wiejskich;
- zwiększenie oferty kulturalno-rozrywkowej dla mieszkańców;
- upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionalnej wśród mieszkańców.

Kolejnym problemem jest: **ALKOHOLIZM**

Cel strategiczny:

Zmniejszenie zjawiska alkoholizmu na terenie Gminy oraz zminimalizowanie jego skutków psychospołecznych wśród rodzin osób uzależnionych.

Cele operacyjne:

- rozszerzenie oferty profilaktycznej dla dorosłych;
- promocja zdrowego stylu życia;
- zwiększenie dostępu do porad specjalistycznych i usług terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin;
- tworzenie warunków do rozwoju inicjatyw samopomocowych (grupy samopomocowe).

Problemem społecznym w naszej Gminie jest również: **BRAK DOSTĘPU DO SPECJALISTYCZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA I PROFILAKTYKI CHORÓB**

Cel strategiczny:

Poprawa dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz profilaktyki chorób.

Cele operacyjne:

- zwiększenie oferty usług stomatologicznych dla mieszkańców, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- stworzenie oferty specjalistycznych usług dla osób starszych (kardiolog, geriatra, diabetolog, rehabilitant itp.) w zależności od potrzeb;
- zorganizowanie specjalistycznej pomocy lekarskiej dla kobiet;
- profilaktyka wad postawy wśród dzieci, a także stomatologiczna, chorób serca, chorób nowotworowych i innych.

Problemem społecznym, który dotyka naszych mieszkańców jest również **BRAK SZKOLEŃ I KURSÓW DLA MIESZKAŃCÓW, W TYM RÓWNIEŻ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.**

Cel strategiczny:

Stworzenie warunków dla zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców oraz możliwości podnoszenia kwalifikacji, również dla osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

- stworzenie oferty szkoleń dla osób dorosłych, w tym dla osób niepełnosprawnych;
- poprawa komunikacji pomiędzy potencjalnym pracownikiem a pracodawcą;
- podniesienie świadomości pracodawców.

Problemem jest również **BRAK MIEJSC PRACY, ODPLYW MŁODYCH MIESZKAŃCÓW, STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA**

Cel strategiczny:

Stworzenie warunków dla rozwoju młodych ludzi oraz poszerzenie oferty usług społecznych dla osób starszych.

Cele operacyjne:

- rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dorosłych;
- wzrost zainteresowania osobami starszymi i samotnymi, wpojenie postaw troski o starszych mieszkańców;

- zwiększenie zaangażowania w życie lokalnej społeczności;
- zorganizowanie miejsc spotkań dla osób starszych;
- zwiększenie oferty usług opiekuńczych.

Problemem społecznym jest: **BRAK ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH, BRAK MIEJSC SPOTKAŃ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**

Cel strategiczny:

Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Cele operacyjne:

- podniesienie kwalifikacji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą;
- powstanie miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży;
- zmiana postawy rodziców wobec potrzeb dzieci;
- zwiększenie liczby kół zainteresowań;
- wzbogacenie oferty edukacyjnej dla przedszkolaków poprzez zwiększenie liczby programów edukacyjnych i ogólnorozwojowych dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- zwiększenie liczby programów edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

4. SYSTEM REALIZACJI AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SADKOWICE.

Cel strategiczny I WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I ZWIĘKSZENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ			
Cel operacyjny 1 Ożywienie życia społecznego w sołectwach			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. spotkania integracyjne mieszkańców poszczególnych wsi (wspólne ogniska, imprezy taneczne i in.)	Sołtysi, koła gospodyń wiejskich, OSP	2010-2015	Zorganizowanie 15 spotkań, w których weźmie udział 100 osób
2. organizowanie wspólnych wyjazdów np. pielgrzymek	Parafie, koła gospodyń wiejskich	2010-2015	Zorganizowanie 3 pielgrzymek dla 120 osób
Cel operacyjny 2 Reaktywacja kół gospodyń wiejskich			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. założenie kół gospodyń wiejskich	OSP, organizacje pozarządowe	2009-2015	powstanie 3 kół zrzeszających 20os
Cel operacyjny 3 Zwiększenie oferty kulturalno – rozrywkowej dla mieszkańców			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. zorganizowanie imprez okolicznościowych – spotkanie z okazji Dnia Kobiet, Bożego Narodzenia, Dnia Babci i In.	Szkoły, Urząd Gminy, GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna	2009-2015	30 spotkań, w których weźmie udział 900 osób
2. zorganizowanie Pikniku Rodzinnego	GOPS, parafie, Urząd Gminy, szkoły, organizacje pozarządowe	2010-2015	Zorganizowanie 6 pikników
Cel operacyjny 4 Upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i tradycji wśród mieszkańców			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. organizowanie uroczystości lub spotkań upamiętniających ważne wydarzenia historyczne, kulturalne na terenie naszej Gminy	Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, parafie, OSP, organizacje pozarządowe	2009-2015	Zorganizowanie 7 uroczystości

Cel strategiczny II ZMNIEJSZENIE ZJAWISKA ALKOHOLIZMU NA TERENIE GMINY ORAZ ZMINIMALIZOWANIE SKUTKÓW PSYCHOSPOŁECZNYCH WŚRÓD RODZIN OSÓB UZALEŻNIONYCH			
Cel operacyjny 1 Rozszerzenie oferty profilaktycznej dla dorosłych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. szkolenia na temat zdrowego stylu życia	GKRPA, Urząd Gminy, szkoły	2009-2015	Zorganizowanie 3 szkoleń dla 45 osób
Cel operacyjny 2 Promocja zdrowego stylu życia			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. organizowanie imprez masowych dla rodzin np. wycieczki rowerowe, biegi dla różnych grup wiekowych	GKRPA, Urząd Gminy, szkoły	2009-2015	zorganizowanie 10 imprez dla 1000 uczestników
Cel operacyjny 3 Zwiększenie dostępu do porad specjalistycznych i usług terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. punkt konsultacyjny: psycholog, pedagog, terapeuta uzależnień, prawnik	GKRPA, GOPS	2009-2015	Utworzenie 1 punktu konsultacyjnego
2. wyjazdy dla rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu z programem profilaktycznym na temat radzenia sobie ze stresem i agresją, przemocą w rodzinie	GKRPA, GOPS, szkoły, Urząd Gminy	2009-2015	Zorganizowanie 5 wyjazdów dla 140 osób
3. programy profilaktyczne dla dzieci	GKRPA, szkoły	2009-2015	Udział 600 uczniów w programach profilaktycznych
Cel operacyjny 4 Tworzenie warunków do rozwoju inicjatyw samopomocowych (grupy wzajemnego wsparcia)			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Klub Anonimowych Alkoholików	GKRPA, GOPS	2009-2015	Powstanie 1 Klubu AA

Cel strategiczny III			
POPRAWA DOSTĘPU DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ ORAZ PROFILAKTYKI CHOROÓB			
Cel operacyjny 1			
Zwiększenie oferty usług stomatologicznych dla mieszkańców w szczególności dla dzieci i młodzieży			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. dentysta w szkole – objęcie opieką dentystyczną dzieci w wieku od 6 do 12 lat	NZOZ, NZOZ, szkoły, Urząd Gminy	2010-2015	Objęcie 300 dzieci opieką dentystyczną
Cel operacyjny 2			
Stworzenie oferty specjalistycznych usług dla osób starszych (kardiolog, geriatra, diabetolog itp.)			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. np. „białe niedziele” – konsultacje lekarzy specjalistów: kardiolog, gastrolog, urolog, i inne	NFZ, NZOZ, Urząd Gminy GOPS	2010-2015	Co najmniej 6 takich „niedzieli” w ciągu każdego roku, objęcie konsultacjami 300 osób rocznie
Cel operacyjny 3			
Zorganizowanie specjalistycznej pomocy lekarskiej dla kobiet			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. poradnia „K”	Urząd Gminy, NZOZ KALMED	2009-2015	Utworzenie 1 poradni „K”
2. bezpłatne badania mammograficzne	Urząd Gminy, NFZ, NZOZ KALMED	2009-2015	Zorganizowanie 6 badań dla 120 kobiet
3. bezpłatne badania cytologiczne	Urząd Gminy, NFZ, NZOZ KALMED	2009-2015	Zorganizowanie 6 badań dla 150 kobiet
Cel operacyjny 4			
Profilaktyka wad postawy wśród dzieci i młodzieży, stomatologiczna, chorób serca, chorób nowotworowych i innych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. zajęcia korygujące wady postawy u dzieci	Urząd Gminy, szkoły	2010-2015	Udział 120 dzieci w zajęciach korekcyjnych
2. profilaktyka stomatologiczna u dzieci (lakowanie zębów, fluoryzacja)	Urząd Gminy, szkoły	2010-2015	Objęcie 300 dzieci lakowaniem zębów, objęcie 600 dzieci fluoryzacją

Cel strategiczny IV			
STWORZENIE WARUNKÓW DLA ZWIĘKSZENIA MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW ORAZ MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA KWALIFIKACJI, RÓWNIEŻ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Cel operacyjny 1			
Stworzenie oferty szkoleń dla osób dorosłych, w tym dla osób niepełnosprawnych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. kurs na operatora wózków widłowych	PUP, Urząd Gminy, szkoły, firmy szkoleniowe	2010-2015	Zorganizowanie szkolenia dla 15 osób
2. kurs komputerowy	PUP, Urząd Gminy, szkoły, firmy szkoleniowe	2010-2015	Zorganizowanie szkolenia dla 15 osób
3. kurs księgowości	PUP, Urząd Gminy, szkoły, firmy szkoleniowe	2010-2015	Zorganizowanie szkolenia dla 15 osób
4. inne kursy w zależności od zainteresowań i potrzeb	PUP, Urząd Gminy, szkoły, firmy szkoleniowe	2010-2015	każde szkolenie dla 15 osób
Cel operacyjny 2			
Poprawa komunikacji pomiędzy potencjalnym pracownikiem a pracodawcą			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. organizacja spotkań pracodawca - pracownik	PUP, Urząd Gminy,	2010-2015	Zorganizowanie 5 spotkań dla 100 osób
Cel strategiczny V			
STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU MŁODYCH LUDZI ORAZ POSZERZENIE OFERTY USŁUG SPOŁECZNYCH DLA OSÓB STARSZYCH			
Cel operacyjny 1			
Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dorosłych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. „Alternatywny Uniwersytet Każdego Wiek”	Organizacje pozarządowe, Urząd Gminy, szkoły, Gminna Biblioteka Publiczna, parafie	2011-2015	Ukończenie „Uniwersytetu” przez 30 osób
Cel operacyjny 2			
Wzrost zainteresowania osobami starszymi i samotnymi, wpojenie postaw troski o starszych mieszkańców			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. pomoc osobom starszym poprzez wolontariat	Szkoły, parafie, organizacje pozarządowe	2010-2015	Objęcie 15 osób starszych pomocą wolontariuszy

Cel operacyjny 3 Zwiększenie zaangażowania w życie lokalnej społeczności			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. dożynki gminne, parafialne	Urząd Gminy, parafie, organizacje pozarządowe	2009-2015	Zorganizowanie 6 imprez dożynkowych
2. masowe imprezy sportowe np. biegi przełajowe, zawody strażackie	Urząd Gminy, szkoły, OSP, organizacje pozarządowe, parafie, sołtysi	2009-2015	2 imprezy w ciągu każdego roku
3. turniej piłki nożnej	Urząd Gminy, sołtysi, organizacje pozarządowe	2009-2015	1 w ciągu każdego roku
Cel operacyjny 4 Zorganizowanie miejsc spotkań dla osób starszych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. zorganizowanie „Klubu Seniora”	GOPS, Urząd Gminy, Związek Emerytów i Rencistów	2009-2015	Zorganizowanie 1 „Klubu”
Cel operacyjny 5 Zwiększenie oferty usług opiekuńczych			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. usługi opiekuńcze o poszerzonym zakresie np. o opiekę pielęgniarstwa, rehabilitacyjną	NZOZ, GOPS, Urząd Gminy	2010-2015	Objęcie takimi usługami 10 osób

Cel strategiczny VI WZBOGACENIE OFERTY SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, POSZERZENIE OFERTY EDUKACYJNEJ DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM I WCZESNOSZKOLNYM			
Cel operacyjny 1 Podniesienie kwalifikacji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Szkolenia podnoszące kwalifikacje osób pracujących z dziećmi i młodzieżą	Szkoły, organizacje pozarządowe	2010-2015	Podniesienie kwalifikacji przez 20 osób
Cel operacyjny 2 Powstanie miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. utworzenie świetlicy sportowej	Urząd Gminy, szkoły	2011-2015	Utworzenie 1 świetlicy sportowej
2. zorganizowanie kafejki internetowej	Urząd Gminy, szkoły	2011-2015	Utworzenie 1 kafejki internetowej

Cel operacyjny 3 Zmiana postawy rodziców wobec potrzeb dzieci			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. spotkania rodziców z pedagogiem szkolnym	szkoły	2011-2015	4 spotkania w ciągu roku szkolnego
Cel operacyjny 4 Zwiększenie liczby kół zainteresowań			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. zorganizowanie dziecięcej drużyny piłkarskiej	Szkoły, organizacje pozarządowe	2009-2015	Utworzenie jednej 15 osobowej drużyny
2. utworzenie grupy wokalne	Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	2009-2015	Utworzenie 15 osobowej grupy wokalne
3. zorganizowanie grupy instrumentalnej	Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	2009-2015	Utworzenie 15 osobowej grupy instrumentalnej
4. utworzenie grupy tanecznej	Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	2009-2015	Utworzenie 15 osobowej grupy tanecznej
5. utworzenie zespołu folklorystycznego	Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	2009-2015	Utworzenie 15 osobowej grupy folklorystycznej
6. międzyszkolne koło teatralne	Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	2010-2015	Utworzenie 15 osobowego koła teatralnego
Cel operacyjny 5 Wzbogacenie oferty edukacyjnej dla przedszkolaków poprzez zwiększenie liczby programów edukacyjnych i ogólnorozwojowych dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. dodatkowe zajęcia umuzykalniające	Przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe	2009-2015	Objęcie programem 150 dzieci
2. program z zakresu bezpieczeństwa na drodze, bezpiecznych zachowań w życiu społecznym	Przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe	2009-2015	Objęcie programem 150 dzieci
3. Program z zakresu higieny i kultury osobistej	Przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe	2009-2015	Objęcie programem 150 dzieci
4. Program z zakresu „jestem przyjacielem przyrody” i inne	Przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe	2009-2015	Objęcie programem 150 dzieci

Cel operacyjny 6			
Zwiększenie liczby programów edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1. nauka języków obcych dla dzieci i młodzieży	Szkoły, jednostki szkoleniowe, organizacje pozarządowe	2010-2015	Udział 50 dzieci w kursach językowych
2. uczniowskie sekcje sportowe np. siatkówki, koszykówki, tenisa stołowego i inne	Szkoły, organizacje pozarządowe	2009-2015	Udział 100 dzieci w sekcjach sportowych

5. PROPOZYCJE PROJEKTÓW REALIZUJĄCYCH CELE ZAWARTE W STRATEGII.

W odpowiedzi na problem niedostatecznej opieki zdrowotnej, brak specjalistycznej służby zdrowia, przedstawiciele społeczności stworzyli następujący projekt działania:

Tytuł projektu	„LEKARZE BEZ GRANIC” – Powszechna DOSTĘPNOŚĆ
Beneficjenci	Mieszkańcy gminy
Zadania	1. Opieka stomatologiczna 2. Dostępność do lekarzy specjalistów (kardiolog, geriatra, diabetolog itp.) w tym psycholog 3. Powszechne badania specjalistyczne 4. Upowszechnianie zdrowego stylu życia
Harmonogram	I. Promocja projektu, zbieranie chętnych (plakaty, ulotki, strona www, prasa lokalna) II. Organizowanie gabinetów, świadczenie usług na miejscu np. w szkole, organizowanie dowozu do gabinetu III. Podpisanie umowy (umów) ze specjalistami IV. Realizacja projektu (świadczenie usług) V. Spotkania w szkołach, Urzędzie Gminy, remizach mające na celu upowszechnianie „zdrowego trybu życia” VI. -XII. Realizacja projektu c.d. świadczenia usług (1 raz na 2 tygodnie/miesiąc) XII. Sprawozdanie z realizacji, monitoring kosztów, wydatków.
Kto może realizować?	Dyrektorzy szkół, Ośrodek Zdrowia, Stowarzyszenia, Oddział NFZ Łódź
Jak monitorować?	- ustanowienie osób odpowiedzialnych za realizację projektu; - sprawozdania finansowe (ewidencja kosztów); - statystyka pacjentów, wykonawców usług - po roku ankieta zadowolenia z usług.

W odpowiedzi na kolejne problemy, t.j. brak zajęć pozalekcyjnych, brak miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, bierność społeczną oraz izolację wśród mieszkańców stworzono kolejne projekty, zmierzające do wyeliminowania tych zjawisk.

Tytuł projektu	„ŚWIETLICA SPORTOWA”
Beneficjenci	Dzieci i młodzież (15 – 35 lat)
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znalezienie i zaadaptowanie miejsca, wynajem sali; 1A. Zbieranie chętnych, promocja projektu; 2. Zatrudnienie opiekunów i instruktorów; 3. Zakup sprzętu sportowego; 4. Opracowanie regulaminu korzystania ze świetlicy; 5. Zapewnienie właściwego zabezpieczenia; 6. Funkcjonowanie świetlicy; 7. Utworzenie sekcji sportowych<ol style="list-style-type: none"> a. tenis stołowy b. siłownia c. gimnastyka korekcyjna d. aerobik e. sekcja gier planszowych 8. Rozplanowanie zajęć, tzn. ile razy w tygodniu 9. Organizowanie zawodów
Harmonogram	Zadanie nr 1 – I-III 2009 Zadanie nr 1A – od I 2009 Zadanie nr 2 – od IV 2009 Zadanie nr 3 – IV 2009 Zadanie nr 4 – IV 2009 Zadanie nr 5 – od I 2009 Zadanie nr 6 i 7 – od IV 2009 Zadanie 9 – od IV 2009
Kto może realizować?	Stowarzyszenie młodzieży, szkoła
Jak monitorować?	- sprawozdania, raporty - badanie frekwencji - zbieranie ankiet, opinii - wyniki zawodów sportowych

Tytuł projektu	„ŚPIEWAĆ KAŻDY MOŻE”
Beneficjenci	Dzieci i młodzież w wieku szkolnym i przedszkolnym
Zadania	1. Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon, saksofon) 2. Zakup sprzętu muzycznego 3. Dofinansowanie wyjazdów (warsztaty szkoleniowe, wycieczki – nagroda, wyjazdy reprezentujące Gminę Sadkowice) 4. Nauka profesjonalnego śpiewu - warsztaty 5. Zakup jednakowych strojów reprezentujących chór.
Harmonogram	Ad 2.) styczeń 2009 Ad1.) raz w tygodniu Ad5.) I kwartał 2009 Ad3.) 2 razy na kwartał Ad4.) 2 razy w roku szkolnym 2008/2009
Kto może realizować?	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Gminy Sadkowice
Jak monitorować?	- listy obecności - faktury zakupu - dowody wpłat

Tytuł projektu	„SEKCJA TANECZNA”
Beneficjenci	Dzieci i młodzież z terenu Gminy Sadkowice
Zadania	1. Nauka tańca towarzyskiego. 2. Prowadzenie grupy cheerleaderek. 3. Grupa tańca nowoczesnego. 4. Zakup strojów i akcesoriów. 5. Wyjazd do teatru muzycznego dla grup tanecznych. 6. Udział w konkursach na szczeblu powiatowym i inne. 7. Reprezentowanie gminy. 8. Wycieczka (spotkanie).
Harmonogram	I – XII – Nauka tańca dla chętnych (raz w tygodniu) Styczeń – zapisy chętnych, organizowanie grup tanecznych II – XII (z wyłączeniem wakacji) – Spotkania poszczególnych grup- raz w tygodniu III – zakup strojów, akcesoriów IX – wyjazd do teatru muzycznego zorganizowanie konkursu gminnego Wg kalendarza imprez powiatowych – konkurs na szczeblu powiatowym Wg potrzeb gminy –udział w imprezach i uroczystościach, reprezentowanie gminy VI.- wycieczka
Kto może zrealizować?	Szkoła
Jak monitorować?	- dziennik zajęć - ankiety - analiza osiągnięć

Odpowiedzią na problem bierności społecznej, izolacji wśród mieszkańców oraz problem opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi może być następujący projekt działania:

Tytuł projektu	„WOLONTARIAT POMYSŁEM NA ŻYCIE”
Beneficjenci	młodzież, uczniowie, osoby bezrobotne i wszyscy chętni by nieść pomoc
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizowanie grup wolontariuszy (ogłoszenia w prasie lokalnej, apele w szkołach) i promowanie ich działalności pośród społeczeństwa (plakaty, prasa lokalna). 2. Szkolenia i warsztaty dla wolontariuszy. 3. Zgromadzenie informacji o ludziach potrzebujących pomocy (informacje z GOPS, wnioski od ludności). 4. Zaplanowanie niezbędnych środków. 5. Zakres usług<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w prowadzeniu gospodarstw domowych - ułatwianie dostępu do usług medycznych i kulturalnych np. wyjazd do kościoła - zorganizowanie wolnego czasu podopiecznym - pikniki, imprezy integracyjne dla wolontariuszy i ich podopiecznych.
Harmonogram	I kwartał 2008 – organizowanie działalności II kw – rozpoczęcie działalności III i IV kw – kontynuacja działalności, pikniki i imprezy integracyjne np. spotkanie mikołajkowe
Kto może realizować?	Szkoły, GOPS
Jak monitorować?	- lokalne wywiady (koordynator projektu z podopiecznymi oraz z osobami z ich bliskiego otoczenia) - sprawozdania wolontariuszy z realizacji działań

Aby wyjść naprzeciw problemowi braku kursów i szkoleń dla mieszkańców, a co się z tym wiąże, dla zwiększenia integracji społecznej i zmniejszenia izolacji wśród mieszkańców, stworzono następujący projekt:

Tytuł projektu	„ALTERNATYWNY UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU”
Beneficjenci	osoby dorosłe (powyżej 35 lat)
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształcenie, rozwijanie zainteresowań 2. Koła dyskusyjne, tematyczne (informatyczne, fotograficzne, malarskie) 3. Organizowanie spotkań ze specjalistami z zakresu medycyny, prawa 4. Prelekcje na temat zagadnień społecznych 5. Cykliczne pogadanki na temat zdrowego żywienia, ekologii itd. 6. Kursy, szkolenia np. kurs kosmetyczny – „Bądź piękna”, kurs na wózki widłowe.
Harmonogram	I-XII – promocja projektu I-II – gadanie potrzeb w ramach zadań np. na podstawie

	ankiety - przygotowanie zajęć, grup biorących udział w projekcie III-XII – działalność Uniwersytetu
Kto może zrealizować?	Szkoła, Stowarzyszenie, Parafia
Jak monitorować?	- ankieta - rozmowa

5.1. Hierarchia celów rozwoju

Przedstawiciele lokalnej społeczności uczestniczący w warsztatach porównywali cele pod względem ich wyższości. Wypracowaną hierarchię celów prezentuje poniższa tabela.

Lp.	Kierunek działania	Alokacja w %	Kwota do dyspozycji wynikająca z alokacji na plan działania
1.	Zajęcia pozalekcyjne – młodzież	32	80 000
2.	Dostęp do służby zdrowia	26	65 000
3.	Miejsca pracy	26	65 000
4.	Kursy dla mieszkańców	5,5	13 750
5.	Wzrost zaangażowania mieszkańców	5,5	13 750
6.	Zwalczanie alkoholizmu	5	12 500
Razem		100	250 tys.

6. ZARZĄDZANIE, MONITORING I EWALUACJA AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SADKOWICE.

6.1. Zarządzanie realizacją Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.

Realizacją Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zarządzał Zespół Zarządzający, składający się między innymi z pracowników Urzędu Gminy, kierownika GOPS, radnych, nauczycieli oraz grup i instytucji społecznych. Zespół zostanie powołany Zarządzeniem Wójta w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia w drodze uchwały Rady Gminy Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.

Do zadań Zespołu Zarządzającego należy między innymi:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów – sprawozdania poszczególnych podmiotów realizujących projekty (instytucji publicznych i niepublicznych),
- przygotowywanie rocznego Raportu na temat wdrażania Strategii, który będzie przedstawiany Wójtowi do 28 lutego następnego roku, a następnie do 30 kwietnia przekazywany przez Wójta do zatwierdzenia Radzie Gminy,
- przygotowywanie Planu Działania na kolejny rok z uwzględnieniem planowania budżetu Gminy – zapewnienie wkładu własnego do projektów przygotowywanych do funduszy zewnętrznych
- nadzór nad realizacją celów i działań przewidzianych w Aktualizacji SRPS,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań w zakresie informacji i promocji Aktualizacji SRPS.

Pracami Zespołu Zarządzającego kieruje Koordynator realizacji Aktualizacji SRPS. Rolę Koordynatora pełni Sekretarz Gminy przy ścisłej współpracy Kierownika GOPS.

Zadania Koordynatora Aktualizacji SRPS:

- 1) kierowanie pracami Zespołu Zarządzającego,
- 2) bieżąca analiza stanu realizacji Aktualizacji SRPS,
- 3) obserwacja uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację Strategii,
- 4) nadzór nad promocją Strategii i zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji,
- 5) wypracowanie kryteriów oceny stanu realizacji Planu Działania.

Roczny Plan Działania będzie przyjmowany przez Zespół Zarządzający Strategią zgodnie ze wzorem zamieszczonym poniżej:

Nazwa projektu/ działania/ zadania	Opis, etapy/ spodziewane rezultaty	Związek z celami	Termin		Koordynator	Koszt i źródła finansowania
			rozpoczęcia	zakończenia		

Procedura zarządzania Strategią będzie przedstawiać się następująco:

Rodzaj działania	Zadania	Podmiot koordynująca/Osoba odpowiedzialna	Częstotliwość
Promocja	<ul style="list-style-type: none"> – na stronie internetowej gminy i partnerów, – na tablicach ogłoszeń, – w lokalnej gazecie i prasie, – w bibliotekach i innych placówkach (np. podczas zebrań rodziców) – ogłoszenia parafialne	<ul style="list-style-type: none"> – Koordynator – sołtys na prośbę Koordynatora – Koordynator – Koordynator – Koordynator	<ul style="list-style-type: none"> – przed i bezpośrednio po realizacji każdego projektu, – jak wyżej – jak wyżej
Realizacja projektów	Zgodnie z rocznymi Planami Działania przyjmowanymi na każdy rok	Zespół Zarządzający	Zgodnie z harmonogramem
Monitoring (obserwacja)	Zgodnie z celami strategicznymi	Zespół Zarządzający	Zgodnie z harmonogramem, Podsumowanie raz na rok do końca lutego następnego roku
Ewaluacja (ocena)	Porównanie osiągniętych rezultatów z założeniami	Zespół Zarządzający	Raz w roku do końca lutego następnego roku
Aktualizacja	Zgodnie z wynikami ewaluacji	Zespół Zarządzający	W miarę potrzeb. Nie mniej niż raz na 3 lata

6.2. Monitoring realizacji Aktualizacji SRPS.

Monitoring będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach Strategii.

Proces ten będzie służył identyfikacji osiąganych wskaźników i rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami Aktualizacji SRPS. Monitoring Aktualizacji SRPS będzie również narzędziem kontroli zgodności działań z harmonogramem Aktualizacji SRPS.

Przykładowymi wskaźnikami monitoringu mogą być:

- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej oraz liczba osób, które były odbiorcami tych kampanii,
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,

- liczba atrakcji (zajęć, imprez, itp.) organizowanych dla dzieci, młodzieży, rodzin, osób starszych oraz niepełnosprawnych, mających na celu rozwój zainteresowań, zorganizowanie czasu wolnego oraz promocję zdrowego i aktywnego stylu życia,
- procentowy wzrost liczby mieszkańców zadowolonych z jakości życia w Gminie,
- ilość uruchomionych działalności gospodarczych,
- liczba stworzonych nowych miejsc pracy,
- liczba odbytych szkoleń o różnorodnej tematyce,
- liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje poprzez udział w organizowanych szkoleniach, kursach i pogadankach,
- liczba nowopowstałych stowarzyszeń,
- liczba nowopowstałych grup nieformalnych,
- liczba projektów, które pozyskały dofinansowanie z funduszy zewnętrznych na realizację celów określonych w Strategii,
- liczba nowopowstałych świetlic lub miejsc spotkań,
- ilość działających zespołów, grup, kół, klubów,
- liczba osób objętych działalnością zespołów, grup, kół, klubów,
- ilość powstałych klubów seniora,
- liczba funkcjonujących przedszkoli,
- liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych,
- liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznych usług i porad lekarskich,
- liczba dzieci objętych profilaktyką stomatologiczną.

6.3. Ewaluacja wdrażania Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji, czyli oceny stopnia realizacji Strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze samorządowe.

Główne cele zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,

- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- poprawianie błędów,
- dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów,
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy,
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów,
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Ewaluacja Aktualizacji SRPS będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym Raportem z wdrażania Strategii. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

6.4. Proces aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice.

Aktualizacja Strategii będzie dokonywana co najmniej raz na trzy lata.

Dokument ten jest „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski. Aktualizacja będzie dokonywana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną szeroko rozumianą i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej w Gminie. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w Strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach Strategii jest niezbędne.

Proces ten powinien przebiegać tak jak podczas opracowywania Aktualizacji SRPS w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich, a mianowicie:

- aktualizacja danych statystycznych z ostatnich 3 lat,
- badania ankietowe na temat postrzegania przez mieszkańców Gminy problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania,

- powołanie Zespołu Warsztatowego ds. Aktualizacji Strategii – Zarządzeniem Wójta Gminy Sadkowice,
- przeprowadzenie co najmniej jednego warsztatu partycypacyjnego z udziałem mieszkańców, poświęconego analizie problemów społecznych i projektowaniu działań,
- przyjęcie Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Uchwałą Rady Gminy Sadkowice.

W trakcie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w Gminie, które dotychczas nie zostały ujęte.

Aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice jest dokumentem dynamicznym, żywym, uwzględniającym procesualność życia społecznego.

6.5. Sposób informowania społeczeństwa o realizacji Aktualizacji Strategii.

Informacja o aktualnym stanie realizacji Aktualizacji Strategii będzie publikowana na stronie internetowej Urzędu Gminy w Sadkowicach. Będzie to roczny raport z realizacji Strategii, przedkładany również Radzie Gminy Sadkowice. Wszelkie działania będą opatrzone hasłem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sadkowice”. Informacja o tych działaniach będzie umieszczana na stronie internetowej Urzędu, w lokalnej gazetce „Wieści z Gminy Sadkowice”, na tablicy ogłoszeń oraz w miarę możliwości w lokalnej prasie i radiu.